Л III 34

Примерак 16 филера

НОВА ПОШТА

»НОВА ПОШТА«
излази сваког дана ујутру, осим понедељника и дана иза празника
Редакција и администрација:
УЈВИДЕК, ОРСАГЗАСЛО ТЕР 6/I
Телефон: 39--39. Пошт. фах: 173
Чек. рачун код Пошт. штед. 18.254
Месечна претплата: 2.50 пенга, тромесечна: 7.20 пенга

Год. II. | Ујвидек, недеља, 28 јуни 1942. | Број 140

Др. витез НАЂ МИКЛОШ
градоначелник

Пламен културе...

Велики празник празнује Ујвидек. Не један дан, него читаву недељу Можда ће изгледати да је и много догађаја и приредаба, који се спремају за госте који пристижу из свих делова Делвидека и државе, али је била потреба за једну овако величанствену мобилизацију, на ово културно упознавање, да свету целе земље покажемо животну снагу Делвидека његову културу и да народу целе земље широм отворимо врата Ујвидека, срца Делвидека.

Ујвидечка недеља није празновање — јер сада није време за празновање — него приказивање и ређање његових вредности да и ми видимо шта имамо и да то ценимо. Неоспорно је да је Ујвидек најмодернија провинциска варош земље и да је у свом културном, привредном, индустриском и трговачком значају позван на једну истакнуту улогу у животу државе, и грех би био када не би дали знака живота о нама и тиме осудили на ћутање ову метрополу велике будућности на обали Дунава.

И у најтежим временима и под најтежим околностима, има места трезвеном раду и ова недеља је један маркантан потез у том раду, који служи будућности града. У овом раду сви грађани града треба да се сједине. Сви треба да осете да ово што се догађа, да је то општи интерес који служи будућности града. Циљ је ове недеље и то, да осетимо колико смо блиски један другом и колико су слични и заједнички наши циљеви. Сви настојмо да осигурамо миран развој града, заједничким радом пуним разумевања и љубави. У овом раду рачунамо на све и сваког коме будућност града лежи на срцу радо ћемо видети. Ова недеља у нама јача поверење у вредности које ће бити приказане, а које гарантују напредак и будућност. У овој седмици не везују људе материјални интереси, него духовна нужност, љубав према култури у којој цветају трајне врадности.

Али те културне вредности не зраче само у нашој души, него оне зраче и ван граница нашег града, дајући ону снагу која лепрша у главном граду Делвидека, који је по своју вредности позван да има водећу улогу.

Гости, који ће стићи, са удивљењем посматраће лепоте града: уредне чисте улице и тргове, али и они који не гледају само на спољашност, закуцаће и на наша срца. Треба да покажемо да нас љубав према нашем граду заједнички везује у раду за његову будућност. Будимо поносни да смо грађани Ујвидека и синови мађарске домовине, учинимо све делима докажемо наше родољубље и стваралачке вредности.

Пламен, који је синоћ запаљен, то је пламен културе човечанског дружељубља и саосећања у заједничкој судбини. Нека би тај пламен букнуо и у нашим срцима да уз блиставу светлост хиљаде буктиња наших срца видимо и осетимо онај пут који у јединству и заједничкој сарадњи води бољој будућности вољене мајке мађарске домовине.

Немачко-италијанске трупе стигле су до области западно и југозападно од Марсе Матруха у Египту

(●)

Тешке борбе код Севастопоља настављају се

Из Главног стана Вође Рајха се саопштава:

У појасу утврђења код Севастопоља, немачке и румунске трупе су у тешким борбама заузеле непријатељске положаје који су се налазили удубљени у стенама и друга места за отпор. Ваздухопловство у водама око Севастопоља потопило је један непријатељски разарач и једну подморницу.

На земљоузу код Керча одбрана обале је артиљериском паљбом осујетила покушај непријатеља да ноћу са неколико ратних бродова изврши искрцавање на обалу.

На јужном сектору Источног фронта један словачки одред одбио је непријатељски напад.

На средњем сектору фронта, у позадини, операције вођене против окруженог непријатеља су завршене. Непријатељске снаге смо или уништили или заробили. Поред наших незнатних губитака, Совјети су имали око 4 000 мртвих и изгубили 9.000 заробљеника. Успели смо да запленимо или уништимо 16 тенкова, 220 топова, 783 бацача мина и митраљеза, као и велику количину превозних сретстава и други ратни материјал.

Борбени авиони и Штуке југоисточно од језера Ладоге извршили су тешке нападе на важне железничке чворове.

Јуче смо на Источном фронту — без сопствених губитака — оборили 18 совјетских апарата.

У Северној Африци смо енглеске трупе у даљим нападима отерали на исток, а доспели до простора који се налази западно и југозападно од Марсе Матруха. Немачки и италијански ловци у жестоким ваздушним борбама оборили су 43 непријатељска авиона.

Прошле ноћи немачки борбени апарати извршили су тешке нападе са запаљивим и експлозивним бомбама против енглеске вароши Норвич.

Изјава америчког генерала Ајзенхауера лондонској штампи

Стокхолм, 27 јуна. — (НШТ) Како се из Лондона јавља, новонаименовани врховни командант америчких копнених снага у Европи, генерал Ајзенхауер, који је авионом стигао у Енглеску, дао је претставницима лондонске штампе изјаву, да је стварање европског фронта логична мера и последица планова склопљених између САД и Велике Британије. Циљ тих планова је да заједничким одлукама и мерама створе складну сарадњу. Присуство америчких војника на енглеском тлу, доказ је за то да ова два народа моментано раде по заједничком плану.

Главни командант америчких трупа које се налазе у северној Ирској, генерал-мајор Хартл, остаће и даље на своме положају. Главни стан генерала Ајзенхауера биће у Лондону.

Енглеска се стара за одбрану Египта

Мадрид, 27 јуна. — (Стефани) Шпански листови јављају да су енглеске војне власти у Северној Африци наредиле да се британске трупе које гарнизонирају у Палестини и Сирији одмах упуте у Африку ради појачања одбране Марсе Матруха.

(●)

БИЋЕ ПОДНЕТО ОКО 12 ИНТЕРПЕЛАЦИЈА ДОЊЕМ ДОМУ У ВЕЗИ СА АФРИЧКИМ ПОРАЗОМ

Амстердам, 27 јуна. — (ДНБ) Како данашњи енглески листови јављају, у Доњем дому биће ускоро предато око 12 интерпелација од разних посланика у вези са последњим ратним догађајима у Либији, односно са поразом које су британске трупе претрпеле код Тобрука. Интерпелације ће бити све до једне упућене Черчилу као министру рата.

По свом повратку из Америке, Черчил сада води стално преговоре са појединим члановима свога кабинета и упознаје их са појединостима преговора које је водио са Рузвелтом у Вашингтону. У лондонским политичким круговима верује се да није искључено да ће Черчил још пре него што почне ново заседање Доњег дома, преко лондонског радиа, опширније обавестити лондонску јавност о резултату својих преговора вођених у Америци.

На мађарском отсеку фронта сви напади су одбијени

Будапешта, 27 јуна. (МТИ) — У вези са мађарским ратним извештајем, на надлежном војном месту дати су коментари у којима се наглашује да непријатељ продужује са изградњом својих одбранбених положаја према мађарском фронту. Непријатељски напади су само локалног обележја и мађарска одбрана их је лако одбила. Међутим, активност непријатељске авијације је прошле недеље — бар што се тиче мађарског фронта — оживела. Због ефикасне делатности мађарске ваздушне одбране и контраавијације, непријатељ је своје нападе могао да врши само из велике висине и због тога су ови остали безуспешни.

За време ових ваздушних напада бољшевици су бацали летке, штампане на мађарском језику, на мађарске положаје, али ови леци изазвали су само смех и ведрину међу нашим ратницима. Супротно свима пропагандним списима много су убедљивија лична искуства која су мађарски Хонведи стекли на совјетској територији. Иначе, дух мађарских трупа је непроменљиво изврстан и на висини.

Черчил се вратио у Лондон

Амстердам, 27 јуна. — (ДНБ). Како британска обавештајна служба јавља, претседник енглеске владе Винстон Черчил вратио се са својом малобројном пратњом данас пре подне у енглеску престоницу. Он је из Америке долетео авионом типа „Бристол". После повратка Черчил је изјавио да сада неће давати никакве изјаве штампи о својим преговорима у Вашингтону.

МАЂАРСКИ РАТНИ ИЗВЕШТАЈ

Будапешта, 27 јуна. — (МТИ) Шеф хонведског генералштаба у осмом мађарском ратном извештају саопштава следеће:

Осамљене непријатељске нападе успешно смо одбили. Приликом непријатељских ваздушних напада на наше положаје уништили смо 6 непријатељских авиона. Иза фронта један јачи одред партизана смо делом уништили, а делом заробили.

НОВА ПОШТА

Питање другог фронта, које је још увек на дневном реду, испуњава ступце англосаксонске штампе. У вези с тим, англосаксонска штампа признаје да при стварању планова о другом фронту највеће тешкоће задаје недостатак довољног броја бродова. То питање данас се налази на првом плану приликом расматрања покушаја за остварење другог фронта. Војно вођство Енглеске и Сједињених држава тражи начин на који би се могло ово питање што целисходније и брже решити. У том циљу сада се баве планом да се уместо намирница у Енглеску транспортују конзервиране намирнице из Америке, пошто би на тај начин било потребно мање бродског простора, а количина калорија и витамина је иста као и код свежих намирница. Амерички Уред за исхрану већ је овлашћен да отпочне са спремањем таквих конзервираних намирница.

Према вестима које су приспеле из Стокхолма, Черчил је са Рузвелтом у првом реду преговарао о питању тонаже, о Источном фронту и афричком ратишту. Вероватно да су ови преговори довели до извесног решења, пошто је већ Черчил обавестио водеће личности америчког Конгреса о предмету преговора са Рузвелтом.

У погледу другог фронта учињен је још један корак. Министарство морнарице Сједињених држава објавило је да су америчке трупе, одређене за европски фронт, стављене под команду генерала Ајзенхауера. Према једној вести из Сједињених држава, ово именовање команданта америчких трупа за европско ратиште сматра се као нови корак ка стварању другог фронта. Ајзенхауер је већ стигао у Лондон авионом. Приликом свога доласка он је изјавио: „Одређивање европске области ратних операција је логична мера у плану Сједињених држава и Енглеске, а присуство америчких војника на британском тлу је доказ да два народа сада раде по заједничком плану.“

Узбуђење у Лондону због пораза у Северној Африци је још увек велико. Черчилов положај, међутим, ипак није тако уздрман још засада, да би се могао очекивати његов пад. Черчил би се озбиљно осетио угрожен тек у случају ако Ромел постигне, убрзо, нове и велике успехе у Египту. Међутим, у Египту још није дошло до одлучног судара између осовинских и британских трупа. И са једне и са друге стране врше се сада припреме. Немци и Италијани морају пре свега да изврше преграупацију својих трупа, да довезу до прве линије фронта потребне количине ратног материјала и намирница. Енглези морају великом брзином да довлаче појачања и да реорганизују потучену Осму армију. Према једној вести из Каира, Енглези сада пребацују у Египат своје трупе, које су се налазиле у Палестини и Сирији. Према томе, све док се не заврше потребне припреме и са једне и са друге стране, не могу се очекивати неке операције већег обима у Египту.

Као што смо јуче писали, став Египта у борби која се сада води на његовом тлу, весма је неизвестан. Јуче смо добили извештај о говору Нахас паше у Парламенту, у коме је рекао да ће Египат одржати своју неутралност. У вези с тим, интересантно је забележити једну вест приспелу из Анкаре у Цирих, коју јавља цириШки дописник „Мађар Немзета“. Према тој вести, у четвртак су се у светској штампи појавили лажни извештаји о изјави Нахас паше у Парламенту. Према тим вестима, Нахас паша је рекао да је Египат спреман на рат, и да у случају потребе може позвати под заставу пола милиона људи. Ова вест је — како се каже у извештају — важна, те је у Каиру на надлежном месту дементована. х—з.

Кроз штампу

Ратне перспективе у Северној Африци

„Пестер Лојд“, поводом најновијих догађаја на североафричком фронту, пише да је питање *„Шта долази сада?“* за британску позицију на Блиском Истоку од пресудне важности. У разматрању нове ратне перспективе с обзиром на Египат, лист пише између осталог: *„Египатски министар претседник се, супротно својој прошлости, Великој Британији веома приближио. Исто тако и краљ и претежна множина јавног мишљења, која је свагда изражавала незадовољство са политиком Нахас паше. Но, било како било, египатска армија још не стоји на фронту, она нити је мобилисана нити спремни за рат, и велико је питање за чега ће она бити способна ако би доиста била примењена. Бројно, истина, она није врло мала. Али се зна добро са каквим је неповерењем Велика Британија пратила оружање те армије. Она, дакле, ни у погледу оружавања, ни изобразбе, није сасвим на висини. Сем тога, и борбеност те египатске војске не сме Британија ценити превише високо.“*

„Египат са Суецким каналом несумњиво је кључ у садањем рату — пише „Пестер Лојд“ у даљем излагању. — Данас је још у поседу британских трупа, али га оне, свакако, не држе чврсто у руци. Тај је посед тим несигурнији што је и политички веома проблематичан. Притом ми не смемо да мислимо само на Египат, на египатску политику, него морамо захватити издаље, па укључити у наш видокруг целокупан арапски свет. И тај је свет постао прилично чемиран, и гледа на будуће догађаје са измешаним осећајима. Истина да је британска политика покушала да у томе свету, ту и тамо, поред војничких створи и политичка упоришта; али, и одвише се добро зна да веома важна места арапске политике гледају на силе Осовине“.

*

„Донауцајтунг“, у опширном напису, разлаже особености простора Совјетске Русије, чија хомогеност пространства, у своме строгом рашчлањавању према степенима хладноће, шумским и културним подручјима, и т. д., делује монотоно. *„Русија показује у својој укупној слици* — вели писац чланка, који је крстарио појединим крајевима средње Русије — *да нема много супстанце. Сирови материјал који скрива матерња земља није издигнут. Ако пак човек, својом радном снагом, не изниже природна блага из земље, и не служи се њима, она нису дотле за људско друштво још ексистентна, не претстављају позитивна добра, и само то што она постоје још не значи „богатство.“ Русија може да је потенцијално „богата земља“, али у стварности — ништа није ту. Русија само даје шансе, али не пружа конкретне масе добара. У Русији, дакле, нема залихе од претходно обављеног рада, нема „богатства“, дакле — апстрактно изражено — нема супстанце.“*

Али, док Русија нема супстанце — вели у даљем разлагању сарадник „Донауцајтунга“ — она има проблема, и то много. *„У опште је чудновато да је баш та Русија коју познајемо као материјално безсадржајну, с друге стране свагда опет изненадила обиљем, па често и оштрином проблема који не само да раздрмавају њен властити живот, него који су често узнемирили цео свет...“*

„...Оставимо на страну, уколико је могло да лежи у битности русизма, да своје интелектуалне способности расипа у апстрактним теоријама, док се у практичноме смагању насталих питања видно подбацило. Сигурно је само да би та питања, која према досадањем историском искуству долазе у обзир, имала да се реше још увек једним плусом продуктивног рада, дакле једним вишком супстанце. Кад, дакле, немачко вођство на Истоку смера да пропуштено надокнади, оно тиме истовремено иде јединим путем који ће одвести до остварења социјалне правде на Истоку“.

*

„Берлинер Берзенцајтунг“ пише: *„Лефтина фраза да ће Енглеска помоћу Совјетске Уније у послератно време спровести „привредно благостање у Европи“, не може никога уверити. Шта бољшевизам разуме под „привредним благостањем“, познато је данас у последњем селу Европе. Кад једна сила, чији су грађани срећни ако имају пар старих ципела и једно подерано одело, ако могу да напуне свој стомак са рибљом чорбом или супом од купуса, или кашом од проје, ако у велеградовима по петоро њих живе у једној соби са огњиштем, а у селима траже заклона од зиме у сламњатој колеби, — кад таква сила узме у руке благостање народа, онда човек може да претстави себи како би то благостање изгледало које би бољшевици даровали осталим европским народима. Јер опет би не Енглеска, него Москва одређивала шта је европско животно одржање и благостање. Животни стандард свију европских народа би, у корист совјетских маса, био оборен на најнижу меру.“*

„Са склопљеним уговором са Совјетима, Енглезима — пише, даље, берлински лист — *није успело да се оперу од пребацивања да су Европу одали бољшевизму. Напротив, том уговором, и његовим тајним допунама, тај је прекор документарно обновљен. Европа је провидела пропагандистички трик, уговор и нов „муњевити пут“ у Вашингтон спознала као нове британске сигнале за помоћ, а Тобрук сведочи да стара зла коб даље прати Винстона Черчила у његовом раду.“*

FRANZ JOSEF
ГОРКА ВОДА

*

„Нојес Винер Тагблат“ осврће се на чланак, објављен у америчкој штампи, из пера америчког дипломате Девиса, који је од 1937 до 1938 био посланик у Москви. **„У чланку он утврђује** — пише бечки дневник — **да је совјетска армија већ 1937-38 располагала резервом од преко 15 милиона војника, чија је претходна војна обавеза започела већ од шесте године живота. Сваке године се позива у војску око милион и по младића. При почетку немачко-совјетског рата, Совјетска је унија располагала војском од око 18 милиона одлично извежбаних војника и официра. У години 1938 је Унија већ имала сама 4000 тенкова, што се објашњава из чињенице да је совјетска индустрија већ од Минхенских разговора стопроцентно радила још само за војску. Издаци за војску износили су у годинама 1938 до 1940 просечно шест милијарди долара, а то је отприлике толико као целокупан порески приход Сједињених држава. На нарочит је начин пре свега Стаљин утицао на индустрију наоружавања, која је постепено, у повишеној мери, премештена у подручје Уралских планина. Од 1938, све тракторске фабрике преуређене су на конструкцију тенкова. Паралелно с тим наоружавањем, Стаљин је још 1938 неуморно опомињао на „немачку опасност“, и свим путем и начином трудио се да утиче на Енглеску да Чемберлена сруши и даде власт једном ратнички расположеном политичару, дакле Черчилу.“**

„Сада објављени тајни споразум — пише даље „Нојес Винер Тагблат“ — **који је логичка последица од посланика Девиса откривених совјетских ратних стремљења, и захтева према Немачкој, показује, додуше, у једној тачци типично британски утицај при формулирањима уговора. Совјетска унија, поуздано, не би себи дала толико труда да тим тајним споразумима даде наводно невини облик својевремено објављеног енглеско-совјетског уговора. Лицемерна супстанца у томе уговору биће да је, битним делом, британског порекла“.**

Севастопољ је сав у рушевинама

Берн, 27 јуна. — (БТ). Према московском извештају „Ексченж Телеграфа“, совјетски војни писац Петров, који је по налогу совјетске врховне команде авионом одлетео за Севастопољ и отуда се у четвртак вратио у Москву, објављује преко листова да Севастопољ не постоји више. Ова варош претворила се у једну огромну рушевину. У предграђима Севастопоља бесни безброј пожара. Ове уништавајуће пожаре могло се угасити само у центру вароши. Према тврђењу руског војног писца, немачка артиљерија располаже са дивовском снагом и превазилази све размере познате у историји модерног ратовања. Код Севастопоља у широком кругу све се претворило у бојиште. На крају руски писац признаје да Севастопољ под садањим околностима не може дуже издржати.

У Доњем дому поднет је предлог да се на афрички фронт доведе један вешт совјетски генерал ради реорганизације енглеских трупа

Лондон, 27 јуна. — (НШТ). Према извештају „Њус Кроникла“, народни посланик радничке странке Дагдел, поднео је предлог Доњем дому да енглеска влада замоли од Москве да делегира једног вештог генерала ради управљања операцијама на египатском фронту. Према посланиковом предлогу, овај генерал би требало што пре да стигне у Каиро, како би тамо реорганизовао растурене енглеске трупе.

27.VI - 5.VII 1942 · Ујвидечка недеља ·

ПРОГРАМ
Ујвидечке недеље

Недеља, 28 јуна

7 час. музички опход кроз град; 8 ч. богослужења у црквама; 9. пољска миса на Левенте стадиону, полагање завета Левента; од 8 часова: наставак утакмица у столном тенису (зграда Окр. уреда); 11 ч. концерт ученика Делвидечког конзерваторијума у великој сали конзерваторијума; у подне концерт у Градском парку; 16 ч Конгрес провинцијских штампара у Градској кући; 16 ч. ногометна утакмица на УАК-овом игралишту са спортским приредбама; 19 часова спортске вежбе немачких Левента на Левенте стадиону; од 21 ч. Левенте логорска ватра на Левенте стадиону. Позориште у 16 и 20 часова »Арањкалас«, оперета са гостовањем примадоне Олтаи Бабе. — Хотел »Парк« у вече, концерт војне музике 9 пеш. пука из Сегеда.

Понедељак, 29 јуна

11.30 конгрес делвидешких занатлија; 11.00 часова, конгрес фотоаматера у Градској кући; 11—13 ч. концерт у парку Градског купатила; 10—16 ч. стрељачке утакмице у градској стрељани; 16.00 ч. футбалске спортске утакмице на УАК-овом игралишту; 17.00 ч. конгрес архивских чиновника; 17.00 ч. тениска утакмица. Позориште: 16,20 ч. »Чаробни валцер«, Штраусова оперета; 21.00 ч. концерт жеља пред управном палатом.

Уторак, 30 јуни

13.30 излет лађом на Дунаву према Тителу; 16.00 гостовање престоничког дечјег позоришта у Левенте дому »Пепељуга«, опетера; 17.00 репродукције фотографија у боји на фото изложби; 17.00 тениске егзибиционе утакмице, учествују: Ажбот, Габори, Сигети, др. Мајер, Јушич Илона и Флоријан Алис, тениски прваци; од 19 ч. концерт у Градском парку. Позориште: 20.00 ч. »Корневиљска звона«, гостовање Киш Ференца, члана Народног позоришта из Будапеште. После позоришта састанак у парку Градског купатила.

У присуству великог жупана г. др. апатини Фернбах Петера отворена је Ујвидечка недеља

Јуче су почеле велике свечаности које се приређују у оквиру Ујвидечке недеље. Док су се на кућама лепршале државне заставе, по улицама, на трговарима, примећивала се велика живост. Свечаност је отпочела отварањем фотографске изложбе аматерских и уметничких радова, смештене у великој дворани Католичког круга, у 12 часова. Изложбу је, као што је познато, организовао г. др. Ђулаи Имре, главни уредник часописа „Уметничке фотографије“, који је поздравио др. Палош Кароља, градског културног саветника, са неколико пробраних речи, после чега је г. др. Палош одржао подужи говор, у коме је истакао улогу и важност модерне фотографије, и тиме отворио изложбу. На овој изложби примећен је велики број љубитеља модерне и уметничке фотографије, међу којима је примећен и г. др. апатини Фернбах Петер, велики жупан, као и многи други грађани који заузимају видну улогу у културном и политичком животу нашег града. После отварања ове прве изложбе, велики жупан г. др. апатини Фернбах Петер, градоначелник г. др. витез Нађ Миклош, као и остали високи гости са стране прешли су у велику дворану хотела „Сабадшаг“, на уметничку изложбу сликара и вајара Делвидека. Великог жупана г. др. Фернбаха и остале угледне госте поздравио је г. др. Барањи Золтан, познати вајар из Ујвидека и претседник Удружења лепе уметности, после чега је узео реч г. др. Фернбах, који је у своме говору похвалио уметнички ниво изложених радова и тиме отворио ову изложбу.

После подне у 2 часа у великој дворани Радничког дома почела је пинг-понг утакмица коју су организовали најмлађи чланови пинг-понг удружења, а у 17 часова у Католичком кругу одржана је изложба диапозитива у боји. У 18.30 отворена је изложба Ујвидечког филателистичког удружења у дому Удружења трговаца, а тиме је уједно и поподневни део свечаности био завршен. У 20 часова у позоришној дворани Левенте дома почела је претстава оперете „Златно класје“, а у 21 час кроз осветљене улице у присуству масе одушевљеног света почео је дефиле појединих удружења кроз главне улице града, у коме су учествовале војна, ватрогасна и музика Удружења бивших ратника. У 21.30 часова свечана поворка са многобројним лампионима стигла је на Орсагзасло трг, постројила се и уз бурне узвике поздрављала штафетне тркаче, који су са бакљама почели да стижу у Ујвидек из свих околних места, и да се сакупљају пред великим канделабром који ће горети за време трајања свечаности у оквиру Ујвидечке недеље. После тога са балкона Градске куће одржао је г. др. апатини Фернбах Петер, велики жупан, свечан говор, у коме је, поздравивши присутне, подвукао значај свечаности, а после свечаног говора концертирала је војна музика Сегединског хонведског пешадиског пука и тиме је завршена свечаност првога дана, док су се угледни гости упутили у башту хотела „Ержебет“.

Биоскопи данас:

ОДЕОН

Једна ноћ у Ердељу

Ремек дело мађ. филмске продукције

Селешки З., Лазар М. Мезеи М., Пагер А. и Нађ И.

РЕКС

689 ЗВОНАР БОГОРОДИЧИНЕ ЦРКВЕ

Узбудљив филм по чувеном роману ВиктораИга

Чарлс Мартон, Морин О'Хара и Алан Маршал

ПАЛАС

ОТАЦ

Одличан швајцарски филм

Гмир Валбург, Леополд Биберти и Петра Мартин

У сали су инсталирани модерни апарати за хлађење дворане

АПОЛО

Др. Ковач Иштван

Одличан мађарски филм

Пагер А. Рајнаи Г., Шимор Е., Тот Ј., Васари П.

Европа проглашена америчким ратним подручјем

Берлин, 27 јуна. — (НШТ). У берлинским политичким круговима изазвала је ведрину вест да је генерал Ајзенхауер постављен за врховног команданта америчких трупа у Европи, а у исто време да је Европа проглашена за америчко ратно подручје. У вези с тим, у Вилхелмштрасе се указује да за америчке генерале до сада није било много ларорика на сопственим ратиштима, па тако сигурно неће ни генерал Ајзенхауер имати успеха у својој новој мисији. Поред тога, наименовање Ајзенхауера је прилично смешно, тим пре што се споразумима склопљеним у Лондону и Вашингтону од стране англосаксонских сила признало да је Стаљин постављен за највишег господара Европе. И баш стога у Вилхелмштрасе не постоји склоност да се овај амерички корак озбиљније третира.

Женског штофа и свиле препоручује

БРАЋА ВАРДИЋ

УЈВИДЕК, Мусолини ул. 24

Данас се одржава конгрес штампара

Као што смо већ јавили, данас, у недељу, у 4 часа по подне, у великој сали Градске куће одржаће се конгрес провинциских штампара из Мађарске. На конгрес су позвати: велики жупан г. др. *Фернбах Петер*, градоначелник г. др. витез *Нађ Миклош*, чланови Градског савета, претставници обртних власти, Коморе, као и штампари из Делвидека.

Штампари из Делвидека једним делом стигли су већ јуче по подне, док остали стижу данас пре подне. Организован је специјални одбор који се стара о њиховом дочеку. Штампари из провинције данас пре подне разгледаће већа штампарска предузећа, па ће у 11 часова пре подне имати састанак у башти хотела „Ержебет“. Исто тако вечерас у башти хотела „Ержебет“ биће другарски састанак учесника на конгресу.

Мишљење Берлина поводом објаве америчког министарства војног о формалном успостављању европског ратишта

Берлин, 26 јуна. (ТП) — У вези са изјавом, по којој УСА проглашује Европу ратним подручјем, дипломатски уредник Трансконтинент Преса пише следеће:

„Несумњиво је да војни стручњаци, који су узели учешћа у преговорима Рузвелта и Черчила у Вашингтону, добро знају што је јасно постало и нестручњацима, да план о стварању другог европског фронта спада у царство илузија. Бројне узроке овога није ни потребно да наводимо: недостатак бродског простора Савезника, већ сам по себи доказује да је немогуће искрцати експедицију војску у Европи и снабдевати је потребним материјалом, без чега не може бити ни речи о озбиљној војној акцији, већ је реч о једноставном маневру демонстративног значаја, по угледу на искрцавање од 7 минута код Булоња. Сваком је јасно да се Рузвелт и Черчил, како војно, тако и политички, налазе у најнепријатнијем положају чим су дали највероватнија обећања Молотову да ће још у овој години створити у Европи други фронт. Сада, међутим, пред завршетком преговора између претседника УСА и британског првог министра, таква је вест стигла из Вашингтона, која карактеристичније од свега баца светлост на неозбиљност савезничког војног вођства.

Извештај „Глобрајтера“ гласи: „Министарство војно је објавило да је формуларно проглашено европско ратиште за трупе УСА под командом генералмајора Ајзенхауера.“ У извештају се не додаје да ли у надлежним круговима УСА не сматрају да су тиме довољно учинили у односу на обећања за стварање другог европског фронта. Можда ово ни сами они не сматрају, али иак приликом „формалног стварања европског фронта“, дошла је до изражаја тенденција да ништа није обавезно, већ да мере које су предузете на папиру створе утисак као да би УСА озбиљно мислила на испуњење обећања.

Остаје отворено питање да ли ће ова мера учинити велик утисак на Совјете и да ли ће скренути пажњу Енглеза са тешких брига које су дошле до изражаја у највећој мери у отсуству министра претседника. Једноставно не би се чудили томе ако би резултат преговора између Рузвелта и Черчила биле још бројне мере, овима сличне, којима је једини циљ обмањивање светског јавног мњења. Према садашњем стању ствари, као што је то англофилски „Гетеборгс Ханделс унд Шифарт Цајтунг“ пре неколико дана констатовао, Черчил ће по свом повратку наићи на веома јаку опозицију, те се стога веома много придаје томе да се скрене пажња јавног мњења са толико неповољних догађаја, који су се у последње време десили за Енглезе, због чега је заједно са Рузвелтом пуштао сензације из Вашингтона. Прва оваква сензација извештава свет о формалном успостављању европског ратишта, која, међутим, једва да ће постићи жељени успех. Престиж англосаксонских сила већ је у толикој мери опао, да ни избливаније успело завести свет таквим блефом. Много је вероватније, да ће одговор на вашингтонску вест бити само један сажаљив осмех.

Освежавајућа боза-лимунада первокласни сладолед и разна пецива 911 добићете у посластичарници „Корвин“ влас. МОЈСОВИЋ П. Хорти Миклош шутар ул 1 и II. Ракоци Ференц улица 74

Сличице са бојишта у Либији

Берлин, јуна. — Тежина борбе у Либији јасно долази до изражаја у разним извештајима немачких ратних дописника. Терен, клима и противник, све троје делују заједно. Смрт не избија само из оружја војника који се боре на земљи, него она долази и из ваздуха, од бомби авиона, или из самога тла, из земље, од — мина. Пустиња, и иначе већ тако душманска човеку, доноси нове, нелегодне опасности.

НА МИНИРАНИМ ПОЉИМА ВРЕБА СМРТ...

Широким, недогледним пустињским пространством, често дуж много километара уз пут, између фронта и главних положаја, понамештене су, врло прикривено, експлозивне, убилачке мине. Оне су постављене тик уз пут, дуж оних пустињских спојних линија куда мора да прође и пешак и моторизована кола, ако неће да загази и да неповратно забаса у непрегледно пешчано море...

С месеца на месец, све је горе са тим минама, — пише један ратни извештач. Једна италијанска војна формација, например, морала је — да би само учинила пролазним пут узак тек да могу проћи једна кола — да уклони, на једној извесној дужини, око 1500 мина.

Тачно проналажење непријатељских минираних поља у пустињском је рату постало једна од најважнијих задаћа. Кад један „пустињски друм“ буде прокрчен од пионира, морају моторна кола да једна за другим иду истим трагом, не скрећући ни за пола метра ни лево ни десно, јер сваки корак у страну од прокрченог, „очишћеног пута“ опасан је по живот. Свуда ту вреба смрт.

„ВОДЕ, САМО ВОДЕ!...“

Безгранична, празна и недогледна пустиња скрива и другу велику опасност: оскудицу воде...

„Воде, воде!“ вапију рањеници, исцрпени и измождени, који нигде не могу да буду остављени, који морају да обаве сва она тешка путовања као и други војници, све дотле док се не пружи прилика за транспортовање натраг, у позадину. Вода, хладна, бистра вода за пиће, жудна је жеља свију оних који седе у зажареним тенковима, оних који су свакодобно спремни да скоче у борбу, — прашњава, од зноја умазана лица, са црвено оивиченим очима, којима зуре у даљину, вребајући непријатеља...

На воду мисле и тобџије, који, у натчовечански напорном раду, покрећу своје тешке топове кроз беспуће мртве земље, где сада смрт тако немилосрдно коси.

НИКО СЕ НЕ СМЕ УМИВАТИ НИ ПРАТИ

У таквим околностима, где вода значи драгоцено благо, мора се она, дабоме, највећма штедети. Већ давно, нико се не сме умивати и прати, ни испирати зубе, или бријати се.

Вода је тачно подељена, — „рационирана“. Сваки војник добије свој дневни оброк — количину која се може на гутљаје прорачунати, тек толико да не ижедни. За заробљенике, чија гомила даномице расте, вода се може издати само из, обично малене, резерве заплењене количине, све док нове колоне са водом не стигну из позадинских места, преко великих даљина.

Колико је вода животно важан фактор, види се најбоље по томе што има случајева да непријатељ, измучен оскудицом воде, пошаље своје парламентарце да јаве престанак отпора.

ВАЗДУХ ТИТРА ОД ЖЕГЕ...

Даља је, не мања невоља — врућина. Од ње пате не само трупе на терену, него и авијатичари. Али ништа њих зато не спутава да испуне свој задатак. Ево једног описа о томе, од немачке ратне извештајне службе:

„Температура се пење до 50 степени. Ваздух титра од жеге. Стаклени кров апарата „Јункерс 87“ зажарен је као у врелој пећи. Тек на више хиљада метара висине постаје хладније. Плућа дишу слободније, и знојем промочено одело мање се лепи уз тело. Између два пустињска места, која леже дубоко у подручју окупираном од непријатеља, тражимо, високо у зраку, циљ. Тамо десно је афрички корпус и његови положаји. Оно што се ту котура, то могу да буду само Ромелови тенкови. Али онај огромни облак прашине, који се, у размаку од три до четири километра, покреће у правцу наших трупа, то мора да су британска кола и тенкови. Тачно установљење је у пустињи врло тешко. Пријатељ и непријатељ често су један поред другог, измешани. Наш је циљ чак да ствар изведемо на чистину.

Као на генералштабној карти, видимо непријатељске формације како иду једна према другој. Артилериска ватра запламти. Виде се поготци. То наши пуцају.

„Спремни, за напад“ мирно и дубоко зачује се глас командира. Наши апарати се надалеко разлете, и већ први авиони слећу у дубину, и пуштају своје бомбе, са разорним дејством, између британских оклопних кола, од којих је неколико већ погођено од немачке артилерије...“

Велики жупан сл. кр. града Ујвидека

Број 293.

Строга штедња хлеба до нове жетве

ОБЈАВА

У интересу појачане штедње са постојећим резервама брашна до нове жетве, са дејством одмах наређујем следеће:

Угоститељска предузећа (гостионице, ресторани, крчме, бифеи, млекарнице итд.) приликом јела могу на хлебну карту издати само један комад хлеба тежине 5 дкг.

Истовремено, нарочито упозорујем пекаре, као и трговце који врше продају хлеба, да су дужни:

1. Сваког купца послужити без обзира да ли је он стална или пригодна муштерија;

2. Најстрожије је забрањено тзв. везана куповина, тојест да се муштерија послужи само у случају ако осим хлеба купи још нешто друго;

3. Ни пекари, ни трговци, не смеју задржати код себе хлебну карту муштерије и имају је издати муштерији ако ова то затражи;

4. Привремено забрањено је под дводневне потрошње издавање веће количине хлеба или да се отсече више купона са хлебне карте.

На крају упозорујем пекаре, трговце и угоститељска предузећа, да хлеб смеју издавати само на основу хлебне карте. Против оних који се огреше о ову наредбу, поступићу са свом строгошћу закона.

Ујвидек, 27 јуна 1942.

Др. апатини ФЕРНБАХ ПЕТЕР с. р.
велики жупан

Владин повереник за јавно снабдевање

ИЗ СУДСКЕ ДВОРАНЕ...

Зато што је изударао пијаног човека -- две године робије

Прошле године, 12 маја, отпутовао је пословно у Кисач Копчок Иштван, трговац кудеље из Петреца, да купи извесну количину кудеље. Стигавши у Кисач, ушао је у једну гостиону, где је неко друштво лумповало с музикантима. Копчок је заузео место за једним столом у углу, посматрао полупијан друштво и музиканте, и тако је дочекао и Сота Иштвана, општинског полицајца из Кисача, који му је затражио легитимацију. Када је Копчок показао своју легитимацију, Сота га је позвао да пође с њим у полицију, одакле су га после дужег времена, пошто му је било јако рђаво, одвели на сламу у општинску бикару да легне. Тамо се Копчок налазио до увече, када је приморан боловима отишао лекару, који је констатовао тешке озледе у стомаку. Копчока су потом однели кући, а ускоро затим пренесен је у санаторијум др. Јаковљевића у Ујвидек, одакле га је његова супруга после четири дана, 16 маја, одмах пренела у Петрец, иако је др. Јаковљевић саветовао да су повреде озбиљне природе, те да је опасно носити га колима. Када су приспели у Петрец, Копчок је умро. По том случају поведена је истрага, којом приликом је установљено је да га је Сото Иштван у полицији ударао ногом у стомак и услед задобијених повреда Копчок је умро. Иако то није нико видео, све индиције су ишле су у прилог овој тврдњи, те је суд после дужег већања осудио полицајца Сото Иштвана на 2 године робије, због нанете тешке повреде која је проузроковала смрт. Пресуда није правомоћна.

ПОЛИЦИСКА ХРОНИКА

Поповић Душан, апотекар, Вилт Вилмош ул. бр. 36, поднео је пријаву полицији да су му непознати лопови у времену његове отсутности провалили у стан, где су после детаљне преметачине изабрали разне златнине, сребрних пакита, женских хаљина, мушка одела и намирнице, као и неке друге ствари, а потом нестали.

*

Ноћас је у стану трговца Ђукић Стевана, 1941, 13 априла ул. бр. 59, извршена провала. Непознати провалници, верује се да их је било више, ушли су у двориште његовог стана, обили локот магазина, потом обили врата, ушли у магацин и одатле однели много ствари међу којима разне колонијалне робе, животних намирница, одела и слично. Како та количина превазилази нормалну људску носивост, верује се да су провалници натоварили ствари на кола и тако однели сву украдену робу.

ВЕСТИ

— НАРЕДНИ БРОЈ »НОВЕ ПОШТЕ« ЗБОГ ТАРИФСКОГ ПРАЗНИКА у понедељак, када се у штампарији не ради, излази у среду, 1 јула у редовно време.

— Недеља у Саборној цркви. Служба Божија почиње у 10 часова, пева црквени хор Саборне цркве, под управом г. Павла Фигуровског, хоровође.

— Недеља у св. Алмашкој цркви. Служба Божија почиње у 10 часова пре подне. Пева хор Ратарског певачког друштва под управом Милоша Башића, диригента.

— Недеља у св. Успенској цркви. Служба Божија почиње у 10 часова пре подне.

— Супруга Заменика Регента Мађарске гђа Хортхи Иштвана послала је јуче писмо великом жупану г. дру Рек Андору. У писму се захваљује за ону велику љубав грађанства, која се изразила поводом Њеног бављења у Сабадки, и пише да ће се увек радо сећати Сабадке као и да никада неће заборавити пријатне дане проведене у Сабадки.

— У државној полицији у Сабадки одржана је у петак велика свечаност. Шеф полиције г. др. Шимон Иштван разделио је међу члановима полиције споменицу Јужног Краја, којом су одликовани. Добило је свега 272 члана полициског кора ову медаљу. Приликом свечане предаје шеф полиције одржао је леп говор.

— Покровитељи великог лакоатлетског митинга у Сабадки биће велики жупан г. др. Рек Андор и градски начелник г. др. Велђи Јанош. Већ се увелико ради на припремама овог атлетског слета. Биће заступљена свака дисциплина атлетике. Из разних крајева Мађарске долази преко 200 атлета репрезентативаца.

— Градоначелник забранио престоничким службеницима приређивање банкета. Како „Мађар Немзет“ јавља, у вези са ранијим наређењима о забрани банкета, градоначелник Будапеште, Сенди, дао је последњу наредбу по којој службеници престоничке општине не смеју уопште приређивати банкете, нити присуствовати банкетима које други приређују.

— Пред остварењем Велике Будапеште. Лист. „Пешт“ пише: „Престонички градоначелник Кароль Сенди израдио је план о остварењу Нађ-Будапешта (Велике Будапеште). Према том плану, шест вароши и 19 села биће прикључено престоници. Знатно проширена метропола Мађарске имаће 18 квартова, а број становника ће се повећати на 1,732.000. Овај план биће ускоро поднет Парламенту.

— Члановима породица војних обвезника биће повећана потпора. Према саопштењу службених новина, чланови породица службеника запослених у индустрији и трговини, који су отишли на војну дужност, имаће права на повишење својих потпора. Повишица ће износити око 30 од сто.

— Подела материјала међу члановима Папучарске секције Занатског удружења у Сабадки извршиће се у понедељак пре подне у 11 часова.

СЛУЖБЕНЕ ВЕСТИ ИЗ ЗОМБОРА

Градоначелник Зомбора путем објаве известио је све грађане, да ће се издавати бонови за исхрану (за хлеб, фино брашно, шећер, петролеј и дозволе за куповину масти). Ове карте издају се за трећу четврт 1942 год. Издавање тих бонова већ је отпочело, а *издавање се до 4 јула закључно.* До тога рока грађанство може изузимати те бонове *сваког дана* и то радним даном од 7—14 часова, а недељом и празником од 9—14 часова. Приликом вађења бонова свако треба да понесе и куповне књижице као и да преда дозволу за куповину масти, а уједно и да саопште где намеравају куповати свињско месо и маст, уколико им маст припада.

Издавање бонова врши се:

За становнике I—Унутарње вароши: у градском уреду за снабдевање (Гембеш Ђула ул. бр. 11), за становнике II—Горње вароши, и за становнике III—Црвонке у Средњој трговачкој школи, за становнике IV—Баната: у ватрогасној касарни на вашаришту, и за становнике V—Селенче: у Грађанској касини (на углу Апатинске ул. и венца).

Уколико неко има право на повишени оброк шећера, треба одмах са собом да понесе и лекарско уверење, ако то уверење већ није предао или ако је истоме истекао рок.

У истој објави издато је наређење и за петролеј, те се упућују потрошачи да примљене неиспуњене бонове за петролеј претходно испуне, јер ће само тада добити петролеј. А трговци пак имају издавати следеће количине:

у месецу јулу 1942 г. 0.3 литре петролеја, у месецу августу 1942 г. 0.5 литре петролеја, и у месецу септембру 1942 г. 0.5 литре петролеја.

—oo|||oo—

— Докторирао је на Универзитету у Коложвару подбележник Окружног суда у Сабадки из целокупног права Човић Иштван.

— Трговац, који издаје робу само онда ако купац узима и другу, врши поскупљивање цена. Поводом једног случаја у Престоници, Окружни суд донео је недавно против Штауферовог акционарског друштва пресуду којом се друштво кажњава са 300 пенга новчане казне. У мотивацији се наводи да се везивање куповине једног артикла за јавне потребе за куповину друге робе по законским прописима може сматрати поскупљивањем цена и према томе и кажњавати.

— Петролејске карте у Сабадки почели су се достављати заинтересованима за тромесечје јули-септ. За јули ће грађани добити пола литре, а за август и септембар по један литар. Трговци треба најкасније до осмог у месецу да поднесу обрачун за протекли месец.

— Занатлије у Сабадки оснивају погребно удружење које ће примати за своје чланове искључиво занатлије, који су чланови Занатског удружења и приликом смрти појединог члана исплатиће породици умрлога одређену припомоћ. Према досадашњим плановима занатлије, зачлањени у погребном удружењу платиће за сваки смртни случај по 2 пенга. Овај износ иде у корист породице умрлога члана. Рачуна се да ће две хиљаде занатлија, колико их има у Сабадки, бити организовано у погребно удружење одмах у почетку рада најмање пет стотина, тако да ће породица првог покојника добити већ хиљаду пенга.

На прагу жетве

При редовним временским прилукама у нашим крајевима, жетва се обавља око „Петровадана". Тако је Петров-дан од давнина постао празник жетве или тачније речено празник када се већ прославља завршетак жетве. Празник коме се радује пољопривредник, јер тада ће моћи да угледа прве, главне плодове свога годишњег труда. Изузетно хладна и дуга зима ове године мало је давала наде, да ће се жетва и у овој години моћи обавити, календарски благовремено. Међутим, неколико последњих недеља временски су повољно утицали на развој и сазревање пшенице, тако да сада можемо очекивати свега око две недеље дана закашњења. И овај приближно одређени рок временског закашњења жетве може се свести на још мању меру. Овај задатак, пак, умеће да изведе онај, ко познаје природу пшеничне биљке и бар нека од главнијих збивања, која се одигравају у њој приликом сазревања.

Клијањем, односно ницањем пшеничног семена из земље, пшенична биљка почиње свој живот, а завршава га сазревањем. За ово време биљка преживљује свој век, или како се то стручно каже, свој вегетациони период, она узима потребну јој храну; и док се ово збива, биљка се развија и расте. Настаје затим један период, када пшенична биљка престаје да узима даљу храну из земље, односно ваздуха, она је узела већ све потребне материје у свој организам и сада их још само преноша у одређене органе, у зрно. По завршетку овог збивања, пшенична биљка завршава живот и као једини носилац даље животне функције остаје само зрно, док сви остали органи изумру.

Дакле, три су главна момента у животном периоду пшеничне биљке: први период, за време кога се биљка храни и расте. Други период, за време кога биљка само распоређује већ нагомилану материју у себи, она више не расте и не развија се, но она још живи; овај период је најважнији за пољопривредника и он се назива **економска зрелост биљке.** Трећи период је оно време, у коме су већ све животне функције биљке престале и зове се потпуна или **ботаничка зрелост.**

Најважнији моменат при жетви пшенице јесте за пољопривредника: да утврди када је биљка престала даље да се храни из земље. Природно, ако биљка више не узима храну, она више и не расте нити се даље развија. Значи, она и не може од себе дати више материје него што се већ у њој налази, она је већ узела у себе све што је могла у тој години. То је економски најповољнији тренутак — зато се и зове економска зрелост — да се пшеница коси, да се потом склања са њиве и припрема за даљу употребу. Како се пак практично одређује овај економски најповољнији тренутак за извођење жетве пшенице, то је сасвим једноставно и лако могуће утврдити. Он настаје онда **када је пшенична сламка испод класа пожутела,** — остали делови биљке могу бити још зелени, — **а зрно се ломи преко нокта не пуштајући из себе млечни сок** — „млеко". Пшеницу треба одмах косити, јер свако даље чекање са почетком жетве не само да не доприноси више повишењу приноса, него узрокује сигуран губитак у целокупном приносу жетве. Када је пшенична сламка пожутела испод класа, — иако остали делови биљке још могу бити зелени, — то је знак да је настао прекид у преносу материја у пшенично зрно, и после тога оно више не бива теже. Пшеничној биљци још увек остаје довољно времена да потпуно „сазре" у снопу, односно у крстини и камари, а цело то „сазревање" састоји се само у томе, да се сувишна и непотребна вода, која се још после жетве налази у биљци, као непотребна испари.

Већина наших пољопривредника погрешно почиње жетву пшенице обично касно, то јест у време када је пшенична биљка већ потпуно сазрела, или, како смо напред навели, када се налази у стању ботаничке зрелости. Ово је стање лакше установити од претходног, наиме тада је биљка потпуно и у целости пожутела а зрно је већ тврдо. Жетва у овом стању је већ закаснила, а пољопривредник због овог закашњења може имати осетне губитке, како у приносу тако и у квалитету жетве. Зрно испада — и тиме се губи за пољопривреду — већ при косидби, затим при возидби, а поред тога, оваква пшеница ако покисне на њиви губи у квалитету како зрна тако и сламе.

Правилно је, дакле, да се пшеница коси када сламка пожути испод класа, што ће код нас наступити за око десетак дана. Свако даље чекање проузроковаће пољопривреднику само губитак. Јер, као што смо напред напоменули, поред тога што се презрела пшеница осипа, остаје још већи ризик: да страда од бурних киша па и града. Надаље, добар и напредан пољопривредник води рачуна и о томе, да усев који следи у пољопривреди у многоме зависи од претходнога и да ту сваки и поједини дан може играти веома велику улогу. Раније скинута пшеница омогућује раније заоравање стрњике, раније изношење ђубрета и раније преоравање живе за следећи усев. Исто тако земљишту је потребна благовремена обрада и у циљу успешног сузбијања корова и разних биљних штеточина. После раније скинутог пшеничног усева може се још засејати и нека пољна биљка, као мухар, просо, кукуруз на сачму и томе слично, чија се важност у данашњем времену не може довољно нагласити. И тако, будемо ли се држали напред изнетих кратких упутстава, и овогодишњи Петров-дан као празник жетве неће нас разочарати!

Инж. агр. Л. С.

ЕТИЛЕН хем чистиона и фарбара одела
ЧИСТИ СУВО
ПЕГЛА ПАРОМ
II Ракоци Ференц 4. 607 Телефон 36-32

— Бачки дом за женску децу прима ученице за идућу школску годину. Подучавање језика и школских предмета. У прошлој школској години постигнут је одличан успех у свим предметима. Обавештења даје Бачки дом, Ујвидек, Бајор Таборнок ул. 4. 976

— Удружење возача моторних возила у Сабадки извештава да ће 28 јуна после подне у 3 часа одржати своју редовну скупштину у друштвеним просторијама.

— Народна банка примаће никлени новац до краја августа. Министар финансија објавио је наредбу којом се мења раније наредба о повлачењу никленог ситног новца од 50, 20 и 10 филера. Према томе, мађарска Народна банка и њене филијале примаће овај новац до краја августа ове године.

УСЛЕД ПРОМЕНЕ СТАНА јевтино продаје 6 пари разнобојних I-класних голубова — малтезера **МРЂАНОВ БРАНКО, Зомбор, Рокуш 38.** 1000

— Лековита бања „Хевиз" (Hévízgyógyfürdő) најбоља бања на свету за реуматичаре, поред тога идеално летовалиште. Обавештења и проспекте шаље Дирекција Hévíz, Zala m. Телефон 4. 811

— Раздељена су школска сведочанства у Сабадки у свима средњим школама. У четвртак пре подне у 9 часова одржана је миса захвалница у цркви Св. Терезије, па су сви ђаци пошли у школу где су им разредне старешине разделиле сведочанства. Пошто годишњи извештаји још нису готови то су управе средњих школа разделиле само појединачна сведочанства, а приликом уписа ће добити извештаје.

— У државној женској гимназији у Сабадки ни једна ученица није пала из српско-хрватског језика, као ни из гимнастике, певања, цртања, док је из хигијене пала једна ученица у I разреду. Из мађарског језика пало је 20 ученица, из земљописа 27, из историје 20, из немачког 21, из латинског 21, из природописа 2, из природних наука 9, а највише их је пало из математике — 40. Женска гимназија имала је на крају године свега 397 ученица, док је прошле године имала 614. Ово велико опадања тумачи се селидбом многих породица из Сабадке, као и великом школарином, коју многи нису у стању да плате. 13.6% ученица пало је на поправни испит, њих 54, а на годину дана само 7.3%. Према томе, резултат је задовољавајући. Из два предмета пало је 4, из три и четири предмета 18, из више предмета 7 ученица. Од 397 ученица 310 су, према статистичким подацима, мађарског матерњег језика, 11 немачког, 46 буњевачког, 24 српског, 1 француског, 3 руског и 2 словачког матерњег језика. Језик 45 ученица говоре мађарски, српско-хрватско-буњевачки говоре 310, немачки 86, француски 26, италијански 2, руски 3, словеначки 1 и енглески 1 ученица.

— У Сабадку је стигло око две стотине тркачких и других коња племените расе, који ће учествовати на тродневним коњаничким свечаностима. Коњске трке и коњске игре приредиће се у суботу, недељу и понедељак после подне од пола четири на САНД-овом игралишту на Сегеди путу.

— У државној гимназији у Зомбору закључене су оцене свих ученика. Ученици су показали следећи успех у школској 1941-1942 години: било је свега 603 ученика, од којих је 31 ученик положио са одличним успехом, 33 ученика са врло добрим успехом, 178 ученика са добрим успехом' 271 ученик са довољним успехом, палих на три месеца има 66 ученика, а 24 ученика пала су на годину дана.

— Због десет крађа полиција је ухапсила Салма Шандора родом из Хоргоша, који је извршио десет крађа на салашима Нађфења.

— Опасан лудак убио болничара. Како се јавља из Залаегерсега, у тамошњој државној болници, у одељењу за умоболне, опасан лудак Леви Страхија посвађао се са болничарем Јаношем Балогом и овога толико испребијао, да је после неколико сати подлегао повредама.

— Преварио дрваре у Сабадки окорели варалица Бон Геза, који је „продавао" непостојеће дрвоненким дрварима. Тако је оштетио дрваре Потесмана са 1.000 пенга, Тумбаса са 50, Ача са 100, Хорака са 600, Пап Ференца са 3.000, Бако Пала са 400 пенга. Бон је сличне преваре извршио и у Капошвару због чега је тамо ухапшен.

Посетите нас...

ГРИЛ И РЕСТОРАН »ЕЛИТ«
преко пута Главне поште

Помодна трговина првог реда
ДУНЂЕРОВ СТЕВАН
УЈВИДЕК, Хитлер Адолф ул. 4
Телефон 20—93

ВЕКАШ ЂУЛА
мушки кројач
Орсагзасло тер 2/I ● Телефон 36—25

БОДЖОНИ И ЗОРАД
електро-монтерско предузеће, радио и техничка стручна радиона
Хитлер Адолф ул. 13 ● Тел. 28—18

ТЕКСТОПРОДУКТ
Ујвидек, Мусолини Бенито улица 25.

ШЕНКЕР И ДРУГОВИ
интернационално отпремништво д. д.
УЈВИДЕК

»РАДИОТОН«
Бициклови, лустери, радио-апарати и сви делови, електрични материјал батерије и сијалице
Ујвидек, Мусолини Бенито ул. 15

Трговина намештаја
МИЛАН РУЖИЋ
Ујвидек, Др. Бардоши Ласло бр. 4.
Модеран и стилски намештај
Велики избор ● Ниске цене

»ТЕКСТИЛ«
II Ракоци Ференц ул. 38

ЛАЗА МИРОСАВЉЕВИЋ
мануфактурна трговина
Мусолини улица
Велики избор штофова и свиле

Текстилну робу
у богатом избору код
СТЕВАНА СТОЈЧИЋА
Мусолини Бенито ул. 7

ДЕЧИЈА КОЛИЦА
кревети и столице
у великом избору код
МРЂАНИН ЈОСИПА
Ујвидек, Др. Бардоши Ласло 15

Модерна штампарија, папирница и књиговезница
ЂОРЂЕ ИВКОВИЋ насл.
Ујвидек, Др. Бардоши Ласло 14
Тел. 21—23

ЈАКОВЉЕВИЋ СТ. ПАЈА
трговина шешира и мушког веша
Мусолини Бенито ул. 9
Најбоља послуга уз најниже цене

ТРГОВАЧКИ ДОМ »ЛОЈД«
има првокласна јела и пића,
свира чувена музика Цинка Пана

Дрогерија »Хигиеа«
КОСТА ЖИВОЈНОВИЋ
Ујвидек, Орсагзасло тер 2

КОС ЈОЖЕФ
парфимерија
● II Ракоци Ференц ул. бр. 23 ●

ЕЛЕКТРО »BE-WE«
електротехничка и радио трговина
Хитлер Адолф ул. 5

ХОЛИК РУДОЛФ
Модно мануфактурна трговина
Indanthren — одељење
Хитлер Адолф ул. 12

ПОСЕТИТЕ
ДУНЂЕРСКЈУ ПИВНИЦУ
»ШТОЛЦ«

БЕХЕР — МЕЛИХАР
Стоваришта сваковрсних пољопривредних справа и делова
Гроф Ђано ул. 22. Тел.: 25—22.

КЛАЈНЕР АЛФРЕД
галантеријска трговина
II. Ракоци Ференц ут број 23.

МОМИР ЂОСИЋ
мушки кројач
Орсагзасло тер 6 (Аполо двориште)

БЕРЕЦ ЂУЛА
фабричко стовариште за штофове и приборе
Мусолини Б. ул. 18. Тел.: 35-39.

Посетите башту
ХОТЕЛ "ПАРК"
где свира чувени Гаћа Мађи

СЛАВКО МИЛУТИНОВИЋ
галантеријска мушка и женска помодна трговина
Мусолини ут 21.

...И бићете задовољни!

Укрштене речи

Број 135

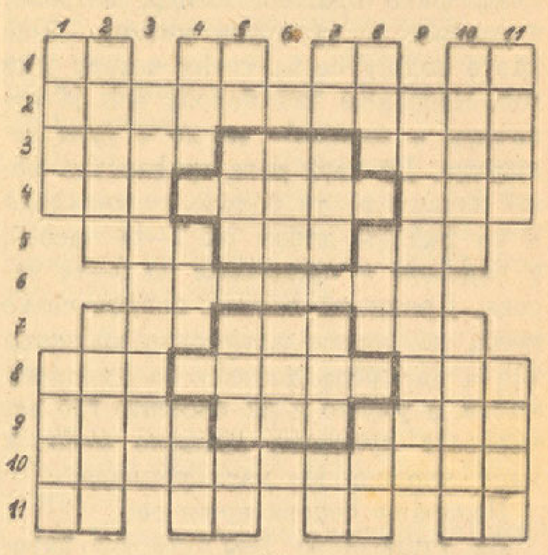

Водоравно: 1. памет — напоље (мађарски, обрнуто) — показна заменица — господин (мађарски); 2. једна неутрална европска држава; 3. опера од Вердија (обрнуто) — крволочна животиња — холандски правни писац; 4. део времена — нежења — мушко име; 5. скуп пчела — прилог — зејтин; 6. надзор над преписком; 7. вода у чврстом стању — кућа — почетак молитве; 8. катран — супротно од дивљи — аждаја; 9. опомена — присвојна заменица — хемиски спој угљеника и водоника; 10. преполовити; 11. површинска мера — коњска опрема — свеза — иницијали јунака из Првог устанка.

Усправно: 1. продор — лик на новцу; 2. плав — лечник; 3. носорог (грчки); 4. име филмске глумице Рине — са — љутина — сугласник — гомила; 5. слово француске азбуке — иде натрашке — сугласник — производ ватре — немачки физичар; 6. сугласник — поседује — сугласник — страно мушко име — сугласник; 7. показна заменица — прилог за време — предлог — присвојна заменица — лична заменица; 8. аждаја — сугласник — сат — сугласник — на; 9. емигрирати; 10. озледи зубима — одабрано друштво; 11. ретка — острво у Јадранском Мору.

РЕШЕЊЕ УКРШТЕНИХ РЕЧИ

Број 134

Водоравно: 1 маниак; 2. Миндинау; 3. бори — Ирли; 4. рика — Шо — Само; 5. Ела — каса — рот; 6. Н(икола) Т(есла) — Декарт — та; 7. Тел — сака — все; 8. анис — ла — уска; 9. Исак — одао; 10. Тринидад; 11. Аладар.

Усправно: 1. рента; 2. Силтени; 3. мока — Лист; 4. Мира — д — Сара; 5. Ани — кее — Кил; 6. Н(еманић) Д(ушан) — шакал — на; 7. И(вић) А(лекса) — Осака — ди; 8. Ани — ара — ода; 9. каре — т — удар; 10. улар — Есад; 11. Имотско; 12. Отава.

БУХМИЛЕР
ЗЛАТАР И САЈЏИЈА
радионица златних и сребр. ствари
МУСОЛИНИ УЛ. 18

Холицки Нароље
електротехничко предузеће
УЈВИДЕК, Лутер Мартон трг 1/б.
Телефон 28—75
Извештавам све заинтересоване да горње предузеће и после смрти мог мужа водим са одличним стручњацима. Примам све радове, који засецају у моју струку уз најстручнију израду и уз повољне цене. Уд. ХОЛИЦКИ НАРОЉНЕ

Првокласан сладолед добићете у ПОСЛАСТИЧАРНИЦИ РИГО
УЈВИДЕК, Хитлер Адолф број 3
(бивши Димовић бифе)

Антикварне књиге
купује, продаје и замењује најповољније
Антикварница ПАТАКИ МАРГИТ
(бивша Папо)
Хитлер Адолф ул. 13

Лето је велика сезона аматерског фотографисања
Водимо у
ФОТОГРАФСКИМ АПАРАТИМА
ФОТОГРАФСКОМ МАТЕРИЈАЛУ
ИЗРАДИ АМАТЕРСКИХ СНИМАКА
Сајдлинг, дипл. оптичарска и стручна фото трговина
УЈВИДЕК, Мусолини улица 28. — Телефон 28-12

Бициклови, делови, лустери, сијалице, електр. пегле, решои, радио апарати, делови сав електрични материјал 910
Најбољи квалитет — најсолидније цене код фирме
„РАДИОТОН"
Пређе Р. Теофановић — Ујвидек, Мусолини Бенито ут 15

ПОЉОПРИВРЕДНИЦИ!
Сваковрсног уља за тракторе, вршаће машине, као петролеји за тракторе, нафте и бензин можете набавити код фирме
Шпилер Лоренца
УЈВИДЕК, Делвидек ул. бр. 12. Телефон 37-08

Велики избор
ГОТОВИХ ОДЕЛА
за господу и децу
Славко Новаковић
УЈВИДЕК
Бенито Мусолини пут бр. 8

Илија Шибалић
творница хлеба и луксузног пецива,
трговина пољопривредних производа
Телефон 521
Сабадка

VACUUM-ОВЕ
тавотне масти, масти за кугличне лежаје и коломасти добивају се искључиво код заступника:
Фелеги Јосип, Ујвидек
Петефи ул. 12. Тел. 25-20

Анегдоте из живота славних људи

ЛУКАВИ ПРОФЕСОР

Славни бечки лекар професор др. Лајблих је био прави капацитет на свом пољу, али и хонорари које је тражио од својих пацијената били су у истом размеру. Наравно, да су ти огромни хонорари били трн у оку многом његовом пацијенту. Једном је др. Лајблих био позват у неку отмену кућу на вечеру. Ту се налазила и нека дама, иначе опште позната као хипохондер, и одлучила је била да искористи прилику и постигне бесплатну консултацију. Ухватила је професора под руку и одвела га у кут, па тамо приметила:

— Зар не, господине професоре, да ћете ми дозволити једно питање?

— Наравно, милостива госпођо, — одговори професор, — а шта вас сада опет боли?

Дама му је узбуђеним речима описала све своје боли и сметње. Професор ју је стрпљиво саслушао, преписао јој неко средство за умирење и коначно додао:

— А сутра ћу бити тако слободан да вам пошаљем рачун!

— Али, господине докторе, — уплашила се дама, — иначе познта због свог тврдичлука. — Та вас сте ми рекли да је једно питање дозвољено!

— Истина је, истина милостива госпођо, питање је бесплатно, само за одговор ћете ми платити.

„САРАДНИК" МУЗИЧАРА БРУКНЕРА

Карл Мук дириговао је, једном приликом, VII симфонију Антона Брукнера. После концерта, Мук је пред уметником хвалио нарочито оригиналну трубачку партију из скерца.

— Да, то је добра ствар, — одговори Брукнер скромно, — али... то није од мене.

— Како? — зачуди се Мук.

— Па, признаћу вам искрено. Мелодија није уопште од мене, — њу је стално певао петао у мом дворишту, на ђубришту, па сам ја то од њега верно прекопирао...

ОДБИЈЕНИ ПРОСИЛАЦ

Енглески краљ Хенрик VIII, који је од својих шест жена дао две погубити, запросио је после погубљења Ане Болејн руку миланске војвоткиње Кристијаније. Но, војвоткиња није желела да постане жена краљевског рђобрада, па је гласницима који су јој донели краљеву просидбу одговорила:

— Реците Његовом Величанству да ја имам само једну главу, а та треба мени.

Бабелсберг - филмска метропола Европе

Занимљиве појединости о развоју савремене немачке филмске индустрије

Из срца немачке престонице варошки електрични брзи воз јури отприлике пола сата док не стигне до Бабелсберга. Берлински облакодери и огромни камени колоси ишчезавају са хоризонта, воз јури кроз ређе и гушће шуме, између блиставих језера с обе стране колосека и невероватном брзином се приближује Бабелсберг - Уфаштату. У моменту кад је возовођа преко микрофона саопштио да су путници стигли на крајњу станицу, ту осим путника ништа не наговештава да у овом крају тече бујан, шаролик и занимљив живот. Овај романтични крај природа као да је створила за излетиште. Пруски краљеви су показали да су имали добар укус кад су баш на том дивном месту прошлости подизали своје раскошне дворце, који се још и данас ту налазе у пуном свом сјају и лепоти. У оно старо доба вечну тишину овог краја само понекад је реметила вика краљевских ловаца. Доцније је тај мали рајски кутак на земљи наследила престоничка публика, жељна свежег ваздуха и одмора у природи. Временом је варош све више места отимала од природе, а после првог Светског рата она је то подручје засвим освојила, у времену када је ту почела изградња велике филмске вароши, у режији познатог великог немачког филмског предузећа »УФА« да би се ту временом створила филмска метропола нашег континента. Чудна мешавина зграда може се приметити овде.

ВАРОШИЦА КОЈА СЕ ПРЕТВОРИЛА У ИМПОЗАНТНУ ФАБРИЧКУ ВАРОШ

Међу црвеним крововима вила и скромних малих породичних кућа у Бабелсбергу данас се уздиже читав низ огромних зграда у облику хангара. Варошица, која је још не тако давно служила као излетиште и одмориште света из престонице, претворила се у велику, импозантну и потпуно модерну фабричку варош. Ова варош се од осталих немачких индустријских средишта разликује по томе што се ту никада не чује лупа чекића и бука машина, већ само дискретно тихо куцање филмских апарата за снимање.

По тој интересантној филмској вароши преко целог дана трчкарају вредни људи, разлеже се лупа ветиких шпедитерских кола, одјекују заповести пословођа. На свему јасно стоји жиг ужурбаног, непрекидног рада. Али све су то само спољне форме. О раду који тече може се стећи бар донекле тачан појам, ако се упознамо са неким подацима и цифрама.

Највећа филмска варош у Европи и средиште европске данашње филмске индустрије простире се на неких 480.000 квадратних метара и састоји се из 22 огромна хангара који личе на праве палате. Највећи међу њима заузима простор од 2.000 квадратних метара. Два студија који се налазе под овим хангаром служе само за снимање будуће филмске уметничке гарде и техничког персонала, што је са гледишта многостраности ове филмске вароши веома карактеристично. У осталим нећим студијима производи се читав низ великих филмова: тон-филмови, журнали, поучни, рекламни и пропагандистички филмови. Око њих се на све стране ређају радионице, магацини за намештај, декорације, улице, глумачки костими, трпезарије, купатила и фриверске радње, једном речју овде се може наћи све што је потребно маси запосленој у филмској вароши за време рада и доколице.

У Бабелсберг - Уфаштату само за првокласне филмске глумце постоји око 250 гардероба, док остале заједничке гардеробе служе за одевање и свлачење осталог глумачког персонала чији број данас износи 30.000. Број техничких радника премашује 1.700, а број статиста се једва може утврдити, толико их човек сусреће у тој свакидашњој вреви.

Овај дивовски посао у филмској вароши не служи само потребама садашњице, већ и будућности. Ту се пружа прилика да се благовремено образује потребан подмладак, који ће наследити досадашње активне чланове и сараднике овог великог филмског предузећа. По својој организацији и начину рада, филмска академија у Бабелсбергу је јединствена у целом свету. У згради академије се пружа права домаћа удобност не само питомцима академије него и многобројним посетиоцима из страних земаља.

ФИЛМ ЈЕ У ПРВОМ РЕДУ У СЛУЖБИ ДРЖАВНИХ И НАРОДНИХ ИНТЕРЕСА

У тој бујној увек запосленој и модерној вароши ни данас се још не осећа ратна атмосфера. Ту се не осећа ни оскудица у сировинама ни у другим важним потребама, шта више, баш на том малом месту Немачке производња је појачана још више него ма у ком другом делу Рајха. Познато је да немачка филмска индустрија има данас да задовољава далеко веће потребе него што је то био случај у мирно доба.

У Немачкој филм се у првом реду ставља у службу најпречих државних и народних интереса. Немачка влада у филму гледа једно од најважнијих сретстава за успешно васпитавање широких народних маса и њихово просвећивање. Посебна државна установа стално се стара о модернизовању већ постојећих биоскопских зграда у целој земљи.

Немачки филмски стручњаци данас чине огромне напоре да се досадашњи оквири филмске производње постепено још више прошире, упркос данашњим тешким приликама које владају у земљи. За времена после завршетка данашњег рата већ су припремљени огромни планови, који ће у своје доба омогућити да Бабелсберг стварно постане најмодернија и највећа филмска варош на свету.

Сеоски слуга се за пет година подмладио да би вољена девојка пошла за њега

На чудан начин доспео је на оптуженичку клупу сеоски момак Иштван Папаи из околине вароши Њиређхаза. У оптужби је наведено да је вешто фалсификовао своју крштеницу и сва документа, како би се подмладио за пет година, тојест, да би својој вереници доказао да је млађи него што она мисли. Био је заљубљен у лепу сеоску девојку, која је усто носила и велики мираз.

Папаи и његова вереница Илонка Хадач већ су били дошли код општинског матичара, чиновника за венчање, са кумовима, кад је један општински писар открио да су Папаијеви документи фалсификовани. Увеличавајућим стаклом могло се утврдити да је Папаи своју годину рођења 1907 изменио на 1912. До венчања, наравно, због тога није дошло. Девојка се наљутила на свог вереника, који јој је тако ружно подвалио. И против Папаија су власти покренуле кривичан поступак због фалсификовања јавних исправа.

На суду се Папаи бранио овако:

— Чинио сам то из превелике љубави према Илонки. Неизмерно је волим. Али она ми је стално говорила да не жели да се уда за човека који је старији од 30 година. Мени је данас 35 година. Веровао сам да нико неће имати штете од тога што сам учинио.

Суд је узео у обзир олакшавајуће околности и ослободио заљубљеног сеоског младића од оптужбе. Али лепа Илонка Хадач неће сада ни да чује за њега...

У ЦЕНТРУ ГРАДА, ПЕТЕФИЈЕВА (раније Железничка) УЛИЦА БР. 7

Примају се болесници за хирургију, гинекологију — порођаје, ортопедију и унутрашње болести изузев инфекционих у свако доба дана и ноћи

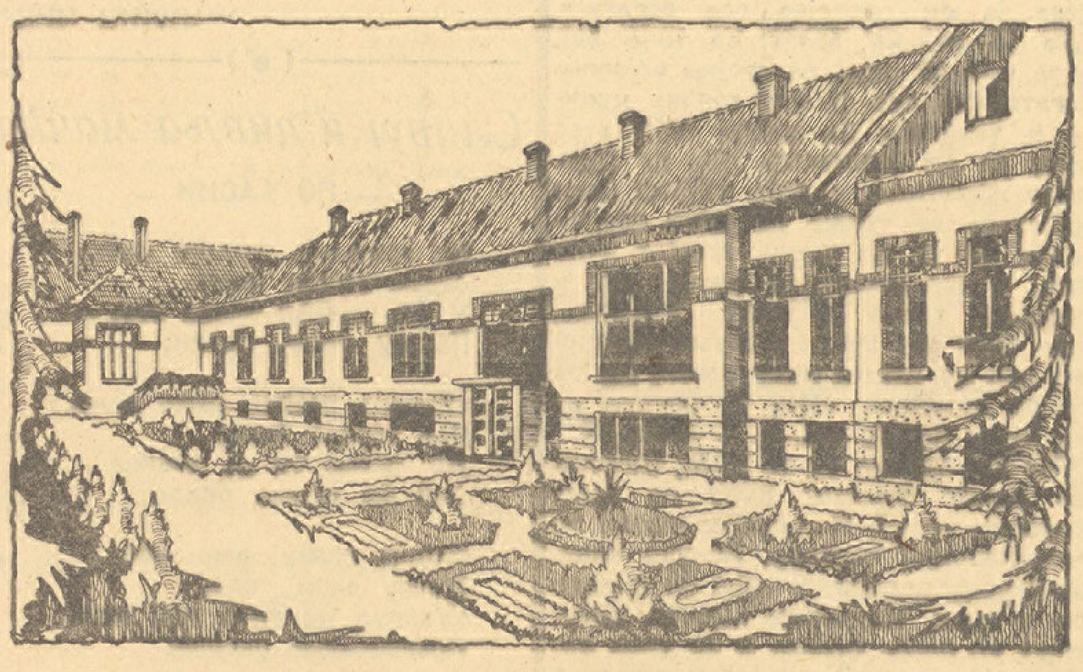

Сваки болесник има право да повери лечење лекару, кога сам изабере. Санаторијум води шефлекар Др. БРАНКО ИЛИЋ, оператер и специјалиста за женске болести и порођаје. У санаторијуму ради више стручњака лекара

Санаторијум Др. БРАНКА ИЛИЋА, Ујвидек

Игра „ИШ“

Ви се, децо, сада у летње дане најрадије играте по пољу, лоптом; или се утркујете, такмичите у скакању; или се купате, и правите у води разне »рекордерске« подвиге.

То је све лепо и корисно, ако се не претера. Јер свака неумереност шкоди. Потребан је зато и у доба игре и доколице час два одмора.

Изнећемо вам, децо, на вашој страни »Нове поште«, неколико лаких игара, које вам могу добро доћи за одмор од телесних напрезања. То су мале вежбе духа и мишљења, а истовремено ће вас и забавити и веселити, па можда избацити и ту покојег »рекордера«.

Почињемо са игром »ИШ«. Играчи стану у ред, и први по реду отпочне да броји, од 1 на даље, докле се уговори. Бројање мора ићи брзо. Нико при бројању не сме да изговори број 7, нити оне бројеве с којима је 7 дељиво, а то су 14, 21, 28, 35, 42, 49, 56 и т. д. Место тих бројева, мора увек да каже »иш«. Ако се хоће да игра буде још заплетенија, може се уговорити да се не смеју изговорити ни они бројеви који имају на крају седмицу, као: 17, 27, 37 и т. д., него да се и место њих мора викнути »иш!«

Ко погреши, даје залогу, и мора да издржи казну коју му одреде они који нису погрешили.

Први би, на пример, бројао овако: 1, 2, 3, 4, 5, 6, иш!, 8, 9, 10, 11, 12, 13, иш!, 15, 16, иш!, 18, 19, 20, иш!, 22 и тако даље.

Дакле, покушајте!

Добро и рђаво дете

Милан и Јовица били су школски другови. Милан је био син сиромашне удовице, која је перући веш по туђим кућама, зарађивала насушни хлеб за себе и свога сиротана Милана. Јовица, пак, био је јединац и размажено дете богатог трговца, који је сваку жељу испуњавао своме јединцу Јовици, мислећи, да му тиме чини добро и да ће на тај начин у старости дочекати захвалност од свога сина.

Док је Милан редовно похађао школу и трудећи се постао најбољи међу најбољима, дотле је Јовица изостајао из школе, књиге потпуно занемарио, а прихватио се кликера, лопте, пецања рибе на реци. Једном речи, одао се скитњи и пустоловинама.

Милан је из године у годину прелазио у старије разреде и то увек испите полагао са одличним успехом. Када је Милан завршио основну школу, заузимањем учитеља и добрих људи, створена је могућност да Милан продужи науке на вишим школама, јер како рекоше добри људи: »Штета би била да пропадне такав таленат за науку, као што је Милан«.

Док је Милан у гимназији и на универзитету сјајно напредовао на понос и дику своје сироте матере и добрих старатеља његових, дотле је Јовица, син богатог трговца, не свршивши ни основну школу ради својих прљавих поступака, пре времена своје родитеље у гроб отерао, а не навршивши ни петнаест година, због превара и крађе упознао је тамницу.

Када је Милан завршио науке и добио диплому са одличним успехом, убрзо је добио и завидан положај, који му је омогућио, да се добро ожени и да своју сироту матер ослободи туђих корита и прања туђег веша. Разуме се, није заборавио ни на своје доброчинитеље, који су се још у животу нашли.

Баш када се Милану родио син првенац, на Милановим дворишним вратима зазвони звонце. Милан када је отворио врата, на њима се указа његов школски друг Јовица, син богатог трговца. На Јовици беху подеране ципеле, избледело старо рухо стари оклопљени шешир, а у лицу блед и поднадуо као оболели старац од седамдесет година, а не млад човек од тек тридесетпет година.

— Јовице! — узвикну Милан пренеражено. — Јеси ли ти то, или ме очи варају?!

— Ја сам Милане, — кроз сузе и грцај у грлу Јовица тихо прошапта.

Милан, као човек добра срца и душе, уведе у кућу свога школског друга из детињства. Не само да га је угостио, већ га је преобукао и није му дао да иде, већ га је код себе за неко време задржао, док му не нађе неко скромно запослење.

Јовица је кроз сузе испричао Милану његову болну историју пропасти после смрти његових родитеља, које је он као дете пре времена у гроб отерао.

Да би Милан утвељеног Јовицу утешио, рекао му је следеће:

— Не, Јовице, ти ниси њих пре времена у гроб отерао. Њих је пре времена у гроб отерала њихова родитељска љубав према теби. Не заборави, претерана родитељска љубав према деци је злочин, па је та претерана родитељска љубав и тебе злочинцем направила иако ниси рођен злочинац. Бапи све забораву и крени на стазу којом иду прави и поштени људи.

Јовица је Милана послушао. Добио је скромно запослење, у коме јеredно и неуморно радио и насушни хлеб у зноју свога лица зарађивао и од тога времена, вите никада није видео тамничка врата.

ЧИКИН ЧИКА

ПЕТАО

Кукуреку-у-у већ се ори,
Ноћ се приближује зори.
Чим је светлост зарудела
Пет'о скаче са седала,

И напушта дворе своје
Али не сам, већ утроје,
С породицом својом целом
Коком црном, коком белом.

Изишао на двориште,
А одатле на стрњиште,
Тражи зрна и чепрка
С кокама се својим трка.

Нађе жито, нађе прве,
Ал' су коке увек прве.
Њима пет'о даје глисте,
А оне их одмах слисте.

БАТА

Песма о старој причи

Влади је рекла мама:
— О, зар ти немаш срама?
Прљаве руке твоје
Опрати мораш сине!
Сапун са мало воде
Лако ће све да скине.

Влада се насмеја само
И рече: — Драга мамо,
А зашто да их перем,
Кад ће за пола сата
Опет оне да буду
Прљаве, пуне блата!

Ал' да видите чуда...
Једног дана, тако,
Влада је рекао мајци:
— Гладан сам, мама, јако!
Стомак ми песму пева
Крче ми празна црева.

Мајка се насмеја гласно
И рече: — Сине, Владо,
Ја имам доста јела
И дала бих ти радо.

А зашто мораш јести
И зашто мораш пити,
Кад ћеш већ после мало
Жедан и гладан бити?...

ЧИКА ВЕЦА

ПРИЧА О ЈАРЦУ МЕДОДАРЦУ

У целој огромној шуми најбогатији од свију животиња био је јарац Медодарац. Он је усред шуме подигао лепу колибу и оградио је високим каменим зидом. Нико живи није могао да продре у ту јарчеву тврђаву. Само су птице са гране посматрале шта он ради. У почетку, кад се у шуму доселио, јарац Медодарац је био врло љубазан и јако дружељубив. Сви су о њему стекли најбоље мишљење, јер је тако лепо говорио, да га је милина била слушати. Његови савети били су цењени и поштовани чак и од тета Лије, што је био доказ да је Медодарац мудре савете давао.

Медодарац, пошто је стекао опште поштовање, обратио се тада свима шумским животињама и рекао им:

— Помозите браћо, сиромаху јарцу да подигне кров над главом. Хтео бих и ја да имам кућицу као и сви остали.

Сви га послушаше и дадоше се на посао. Меца Геца доносио је издалека велике камене плоче, вукови су доносили греде, лисице су правиле цигле, птице су у својим кљуновима носиле воду, срне су правиле малтер, а зечеви су зидали.

После тога Медодарац замоли да му подигну око куће високу и јаку ограду. Они то и учинише. Јарац Медодарац је имао тврђаву, каква није постојала у целој шуми. Једног јутра Медодарац се опет обрати својој шумској браћи:

— Ме-ке-ке-ке-мек... Спремите ми, браћо, мало зимнице... Свако нека ми донесе помало, па ће мени бити довољно...

И, заиста, свака шумска животиња, којих је било хиљадама, похитала је да донесе јарцу само једну шаку, па је то, ипак, било неколико хиљада шака. Јарцу Медодарцу нико није могао да одбије молбу, јер док је он говорио, мед му је текао из уста.

Меце су му доносиле превкласан мед, који су вадили из шупљина дрвећа, лисице су га снабдевале живином: паткама, гускама, петловима кокошима и пилићима. Веверице су му доносиле најлепше и најкрупније лешнике и орахе. Курјаци су га обрадовали младим јагњићима. Срне, дивокозе и кошуте даровале су му најмирисавије лишће које је постојало у шуми. Птице су га снабдевале зрнима кукуруза, пшеницом, ражи и осталим јарачким ђаконијама. Поред тога, животиње су поклониле јарцу Медодарцу и разне скупоцене ствари од сребра које је он брижљиво чувао.

Временом је јарац Медодарац постао прави трговац. Он је трговао навелико. Животиње су му непрекидно доносиле разне намирнице и тако је он постајао све богатији. Био је толико богат да није већ знао шта да ради са својим великим богатством, али је био толики цицијa и тврдица, да ником није хтео зрно да да бесплатно. Кад су појединe животиње у доба најјаче зиме долазиле да траже од њега намирнице, он је за једну тражио увек две, и све животиње су му дуг и интерес тачно враћале. Међутим због тога сви су га у шуми омрзнули, али му ништа нису могли, јер су га се плашили. Шта би радили да их јарац одбије кад су у невољи?

Ко зна колико би се јарац богатио, да једног зимског дана не дуну страшан ветар. Попуцаше зидови на Медодарчевој тврђави. Испуца камена ограда и паде, а кућа се претвори у прах. Нагрнуше шумске животиње са свију страна и за трен ока разнесоше све јарчево богатство. А јарац Медодарац побеже главом без обзира, и још се ни до данас ништа није чуло о њему.

ЧИКА ВЕЦА

Славуј и дивља мачка

— ПО БАСНИ —

На гранчици красно пев'о
Један славуј мали,
У том дивље мачке ево, —
Па му песму хвали:

»Красно певаш, мили сине,
Као горска вила,
Ал' песма ти из низине
Још би лепша била«.

Слуша славуј речи ове,
Мачку оком мери:
»Узалуд ме глас твој зове,
Прождрљива звери!«

»Лепше певам ја са гране,
Где сигуран стојим, —
А ти тражи друге хране
Чељустима твојим!«

БРАЦА ЖАРКО

Песма о неваљалом ђаку

Јутром у кревету, —
Пали цигарету!
У дуванском диму
Размишља — о »тиму«.

Капу носи криво, —
Чак пије и пиво!
Тумара по мраку,
Звижди по сокаку.

А лекције? Књига? —
Баш га за то брига!
Што да главу лупа? —
Иде да се купа.

Кад професор збори —
Њега мука мори,
По скамији шара, —
За то има дара.

У »Рексу«, »Аполу«
Довршује школу,
После тати јавља
Да — разред понавља.

Браца Жарко

Биљанини козметички ОДГОВОРИ

Марица, Ујвидек. — Пошто данас нема добрих сапуна, то вам дајем рецепт Биљана жуч сапуна (који је савршено добар, јер чисти лице и бели кожу). Узети 1 кг. кућног доброг сапуна, изрезати га на трници, ставити у већу шерпу, па на то усути пола литре прокуваног млека и садржину 2 говеђе жучи, а ако је жуч велика онда само једну. На то усути 150 гр. глицерина. То оставити на пећи да се топи уз стално мешање. Кад се отопи и буде густо, усути у њега 150 гр. бадемовог брашна (добије се у свакој дрогерији). Кад је све једнако измешано, онда ставити у то 200 гр. дестилиране воде, 3 кашике Кајзер боракса (наиме, боракс ставити у дест. воду и кад проври усути у сапун). После овога још једном да проври, скинути га са ватре и онда је готов. (Ако није доста густ додати још исеченог 1/4 кг. сапуна). Кад се скине са ватре, још мало мешати, док се не охлади и томе додати 8 жуманаца, 3 кашике меда и сок од три лимуна. Све добро измешати и усути у једну тепсију у коју се претходно стави једна крпа добро поквашена и исцеђена. Оставити да тако стоји један дан, онда извадити и сећи на комаде, оставити на суво место да сваки комад добије доста ваздуха. Како се тај сапун не сапуни јако, то при умивању трљајте с њим лице и онда перите.

Јудита. — Најбоље је да дођете лично да вам прегледам лице, јер савети и упутства као и преглед лица су бесплатни. Према опису лица, ја вам препоручујем Биљана витамин крем за храну коже за ноћ, а за дан крем од бадемовог млека. Сигурна сам, ако ће будете тачно придржавали мојих савета, да ћете боре потпуно изгубити. Све Биљана препарате можете добити код мене или у парфимерији Кос Јожефа, — Ујвидек — Ракоци ул. 23.

Сомборка. Ваш ме успех весели, и наставите само и даље са употребом Биљана масног и сухог крема против пега. Лице ће вам бити сасвим чисто и пеге ће вам нестати. Биљана препарате можете сад добити и у парфимерији „Санитас" у Зомбору, а исто тако и кремове против пега и Биљана пудер у најлепшим нијансама, који је ванредно фин и мекан.

Даница. — Један од најхранљивијих кремова је Биљана Амарилис крем, који уклања боре. Нарочито је добар за жене које су прешле 40 година. Употребљавајте га и увече и за дан, само пре пудера лице добро избришите, и већ после десет дана приметићете да су вам боре нестале са лица. Јавите се поново после неколико недеља.

Јулкица. — За чишћење митесера, скупљање пора на носу, бради и челу употребите следећу водицу: ацид. ацет. 4.0, шпир. камфор 12.0, алкохол 200.0 (дајте спремити у апотеци). После сваког умивања нос, браду и чело помоћу вате намочене у ту водицу пречистити и даље употребити за ноћ Биљана хормон крем, а за дан Биљана крем од краставаца. Све моје препарате можете отсад добити у Бечеју у парфимерији „Чилаг".

Ленкица. — Ја вам не препоручујем сунчање, јер оно доноси по једну бору више. Прилажем вам рецепт једног крема којим треба намазати лице пре сунчања: 5 дека ланолина, 5 дека уља од бадема, 5 дека млека.

Свака читатељка »Нове поште«, која пошаље адресиран коверат са марком за одговор или донесе бесплатни купон »Нове поште«, има права на бесплатна козметичка упутства и савете. Примам од 3—6 по подне и од 9—12 пре подне. — Моја адреса: Биљана, Ујвидек, Андраши ул. 2 I.

Кад филмски старови штрајкују . . .

У Холивуду између филмских предузећа и глумаца опијених великом славом стално се води огорчени рат

Американци су познати као пасионирани статистичари, па многи од њих имају довољно слободна времена да се баве сакупљањем разних података за састављање и таквих статистика, које се код нас у Европи не могу ни замислити. Недавно је сарадник једног великог америчког филмског часописа саставио опсежну статистику о штрајковима, који су до сада били приређивани у америчкој филмској метрополи, наводећи поред тога и то са каквим су се исходом ти штрајкови завршавали. Амерички новинар подвлачи, да код свију филмских предузећа у Холивуду постоји строги пропис, по коме је сваком најстрожије забрањено да штрајкује. Па ипак, веома често се дешава да тамо долази до штрајка. Тако између појединих холивудских предузећа и популарних филмских старова, опијених својом великом славом, води се стално, већ годинама, огорчени рат, који се увек завршава победом — послодавца.

Кад су се у своје време вршила снимања за велики и сензационалан филм **»Застава са мртвачком главом«**, главну мушку улогу играо је у том филму Роберт Донат. Он је налазио да та улога није достојна његовог талента. После тога режисер је понудио ту улогу Еролу Флину, сасвим непознатом филмском глумцу у Холивуду. Он је своју задаћу одлично решио и захваљујући томе филму, постао одједном филмски стар светског гласа. Ерол Флин има данас далеко веће приходе него његов старији и славнији колега Роберт Донат. Овај случај сведочи, да се појединачни штрајкови филмских глумаца у сваком случају завршавају на штету самог филмског глумца.

Симпатична и популарна америчка филмска глумица Бети Девис свега једном у животу дозволила је себи луксуз да штрајкује. Она је једном сасвим изненада отказала уговор свом предузећу. После тога дошло је до дуготрајних судских процеса, који су славну филмску глумицу толико коштали, да, када се доцније вратила у студио, није имала у своме новчанику више од стотину долара.

Много повољније био је решен штрајк познате америчке филмске звезде Оливије де Хевиленд. Она је још пре две године играла у појединим већим америчким филмовима улоге слатке и љупке девојчице и често је била партнерка познатих филмских великана Џорџа Брента и Ерола Флина. У своје време познати амерички филмски режисер Слезини, замолио је управу филмске фабрике Варнер Бротерс , да му уступи Оливију де Хевиленд да одигра главну улогу у његовом филму **»Одувао га је ветар«**. У овој улози, Оливија де Хевиленд је постигла невиђен успех. Многи филмски критичари били су тада мишљења, да је она овом својом најновијом креацијом заслужила да добије награду америчке филмске академије. Опијена новом славом, Оливија де Хевиленд је дошла у оштар сукоб са предузећем, за које је везивао сталан ангажман, и почела је озбиљно да штрајкује.

Тако је између ње и њене филмске фабрике почео рат који је трајао скоро пола године. По просечном рачунању, она је за то време најмање изгубила 150.00 долара на име хонорара, који није добила. Овај рат се ипак срећно завршио и данас Оливија де Хевиленд вредно ради и суделује у снимањима за нове сензационалне америчке филмове.

СВАКО КО ЖЕЛИ ДА КОРИСТИ СЕБИ И СВОМЕ ЗДРАВЉУ, ТРЕБА ДА НАБАВИ КЊИГУ Т. Ђ. Жикића:

ПУТ КА САВРШЕНОМ ЗДРАВЉУ

ДОБИЈА СЕ У СВИМА КЊИЖАРАМА И ПРОДАВНИЦАМА НОВИНА □ ЦЕНА 1.50 ПЕНГА

Поруџбине из унутрашњости само уз напред послат новац слати на писца, Ујвидек, Ретек у. 25

ШТА РАДЕ СЛАВНИ СТАРОВИ КАД ОСТАНУ САМИ У ХОЛИВУДУ

Један новинар из Лос Анђелоса интервјуисао је познате филмске звезде у Холивуду и упутио им следеће питање: „Шта радите кад останете сами у Холивуду?" Добио је читав низ занимљивих одговора на то питање. Ево шта му је рекао

Вилиам Повел: Проучавам текст филма у коме ћу ускоро играти главну улогу.

Клерк Гебл: Отправља своје ловачке пушке и храни псе.

Морин О'Селивен: Свира на виолини.

Дороти Ламур: Учи стране језике Већ је до сада савладала четири језика.

Дина Дербин: Бави се баштованским пословима у својој раскошној и великој башти и много плива у базену свога двориштa.

Дуглас Фернбанкс млађи: Игра билијара.

Џинџерс Роџерс: Сво слободно време искоришћава за играње тениса.

Џоана Крафорд: Игра поло и флертује са неожењеним мушкарцима.

Клодет Колбер: Преводи француске романе и стихове на енглески, не да их штампа, него ради свог личног задовољства.

Нелзон Еди: Учи вредно оперске улоге и арије.

Џенет Макдоналд: Храни своје кокошке и питоме зечеве и пева неуморно.

Роберт Монтгомери: Стално, неуморно чита и гута детективске романе.

Розалинде Рашел: Свира на хавајској гитари.

Боб Тајлор: Скупља све могуће спортске листове Америке и стално их прелистава.

Кетрин Хепбурн: Највећи је конкурент Дороти Ламур у учењу страних језика. Али ипак слабије напредује од своје бистрије ривалке.

Варен Вилиам: Игра се са своја три пса љубимца.

Елинор Повел: Спава много, тера бицикл, опет спава, тера бицикл. Друге страсти ни навике нема.

Бесплатан купон бр. 22 за преглед лица и одговор

ПРОБЛЕМ БР. 12
— Од Самуела Лојда —

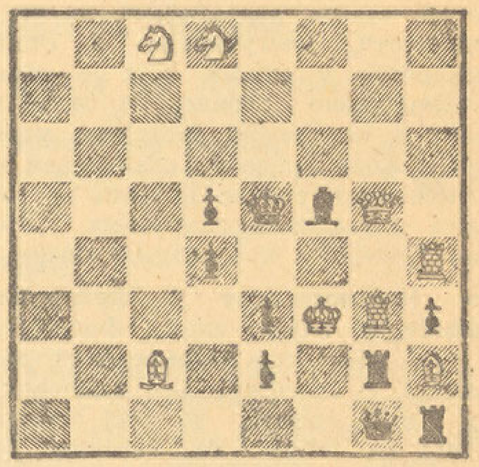

Самомат у два потеза

Бели:

Kf3; Dg5; Tg3, h4; Lc2, h2; Sc8, d8.

Црни:

Ke5; Dg1, Tg2, h1; Lf5; Pd4, d5, e2, e3, h3.

Горњим ремек-делом Лојдовим завршујемо серију ових врста проблема. У наредној рубрици отпочећемо доносити низ студија коначница, нарочито пробраних, чије решење ће, свакако, задавати веће тешкоће него код двопотезних проблема, али зато доноси решавачу душевно задовољство високог реда.

*

Решење проблема бр. 11:

1. **Dd7—d8,** Da6—a1; 2. Dd8—g8†, Sd6—f7 mat.
1. . . . . (šta bilo); 2. Dd8—g5†, Sd6—f5 mat.

*

АЉЕХИН — ПОБЕДИЛАЦ САЛЦБУРГА

Као што се могло и очекивати, светски шампион **д-р Александар Аљехин** — коме је данас 50 година — освојио је **прву награду** на салцбуршком турниру, са 7½ поена. Други је Естонац Керес, са 6 поена, трећи и четврти млади Јунге и стари Шмит, са по 5 поена, пети Богољубов, са 3½, и шести Штолц, са 3 поена.

Последњи круг, у којем је имала да падне одлука за I место, окупио је велик број посматрача. Керес, у сусрету са Аљехином, имао је да победи да би био први. Тако је одмах с почетка повео оштар напад, жртвујући два пешака. Први свет није свагда нашао најбољу одбрану, тако да је Керес имао двапут реми у рукама. Ипак, на крају је надмоћ од два пиона превагнула, Аљехин је победио у коначници.

Клаус Јунге, у партији с Богољубовим, изгубио је у средњој игри пешака, али је у коначној борби топова изградио одличну позицију, и после 71 потеза приморао руског велемајстора на предају. Шмит је одбио све нападе Швајцарина Штолца, и победио у 51 потезу.

При завршној свечаности, пословођа Немачког шаховског савеза Пост одржао је пригодан говор и предао немачким мајсторима Шмиту и Јунгеу златне медаље савеза.

*

ХУМОР ИЗ САЛЦБУРГА

После прве партије Аљехин-Јунге, у којој је »чудо од детета« победило светског шампиона, овладало је мишљење да Јунге има најбоље шансе за I награду, јер осамнаестогодишњи дечак »све види«. Конзервативнији кругови су, међутим, с извесним сарказмом на рачун младог Хамбуржанина, тврдили да Аљехин »види оно остало«. Резултат турнира посведочио је да је »оно остало« — јаче од »свега« . . .

ПРИВРЕДНЕ ВЕСТИ

= **125.000 пољских радника у Немачкој.** За прва четири месеца ове године, из Генералног Гувернмана Пољске отишло је у Немачку 124.089 радника. Од ових, 98.007 запослено је у пољопривреди а 26.082 у индустрији и занатству.

= **За унапређење мађарског млекарства.** На главној скупштини Државног савеза произвођача млека у Будапешти, дискутовано је стање млекарства у земљи, које је данас проблем јавне исхране. Са задовољством је наглашено настојање министра пољопривреде да стављањем на расположење сточне исхране и потпором млекарским задругама допринесе повећању производње млека.

= **Незапосленост у Француској опада.** Од војног слома Француске у јуну 1940, број незапослених радника је, у поседнутом и непоседнутом делу државе, до 1942 опао са 973.814 на 177.866. Тај необично брз пад своди се, с једне стране, на радове рестаурирања ратом порушених објеката, делом пак на повишену привредну сарадњу са Рајхом.

= **Рекордна потрошња памука у Сједињеним државама.** Потрошња америчке »националне сировине«, памука, последњих је година — услед оскудице других предивих биљака — знатно порасла. Првих 10 месеци жетвене године 1941/42, потрошња је изнела 9,21 милион бала, према 7,91 милион бала у истом раздобљу год. 1940/41, а свега 6,59 мил. бала у год. 1939/40.

= **Пријава непријатељских имовина у Србији.** Генерални опуномоћеник за привреду у Србији свратио је пажњу заинтересованима да имовине непријатељских држава и њихових припадника треба да се пријаве у звању за непријатељску имовину. Под непријатељским државама разумевају се: Велика Британија са доминијонима и колонијама, Француска са колонијама, Египат, Судан, Ирак, Монако, Совјетска унија и Сједињене државе Америке.

Претплаћујте се на „Нову пошту“

ПРИЧА „НОВЕ ПОШТЕ“

НЕОБИЧАН ДОЖИВЉАЈ У ВОЗУ

Вилхелм Холдер

Професор Бернолд у мисији своје владе отпутовао је за Париз. На перону станице у Ротердаму приметио је једну лепу, шармантну и витку даму, која му се учинила веома позната. Она је тражила згодан купе у истом возу. Професор се сада сетио да се са том женом упознао на вечери код једног свог пријатеља, али га она сада није познала. Неколико минута касније, воз је кренуо и професор Бернолд је одједном чуо глас:

— Добар дан, господине професоре...

Он се окренуо и на вратима свога купеа угледао даму, коју је малочас видео на перону.

— Добар дан, госпођо... — одвратио је он збуњено.

Она се насмејала.

— Зар не можете да се сетите мога имена? Чули сте га пре неколико дана... Агата Сејмур.

Да, он се сада добро сећао и чудио се већ раније, што једна монденка носи овако старомодно име.

— Не треба а се извињавате, — наставила је она у шали, — јер ја знам да су господа професори сви од реда расејани. Као у хумористичним листовима. Хоћете ли ми дозволити да заузмем место у вашем купеу?

Професор Бернолд се учтиво поклонио пред лепом дамом. Она је ушла у његов купе. За време разговора, приметио је да јој мисли лутају сасвим на другој страни, а када су најзад стигли до белгиске границе, она је нагло устала и рекла:

— Драги господине професоре, имала бих једну велику молбу. Ви путујете у Париз, зар не? Ја имам код себе мали пакет, који треба да пошаљем у Париз, али пошто још имам посла у Антверпену, а не желим да га шаљем поштом, молим вас да тај пакетић однесете у хотел »Олимпија«. Адреса је у њему. Надам се да ћете ми учинити ту услугу?...

— Врло радо, — одговорио је професор и узео мали пакет, ставивши га у џеп. Пет минута доцније, стигли су на белгиску границу и сада су се појавили царински чиновници на вратима купеа.

— Имате ли нешто за царину?

Лепа жена је завртела главом и отворила мирно свој кофер. Чиновник је површно погледао, а затим се обратио професору Бернолду. Овај је у том тренутку приметио да руке лепе даме дрхте.

— Ја имам, — рекао је мирно. — Ова млада дама је крријумчарка и хтела је да ме наговори да прокријумчарим један пакет, у коме се вероватно налазе дијаманти. Ја путујем у специјалној дипломатској мисији и она је претпоставила да мој пртљаг нико неће прегледати и зато ми је баш дала тај пакетић. По звуку сам закључио да се у њему налазе дијаманти.

Дама је пребледела и дуго времена је прошло док се могла да снађе.

— Није истина! — рекла је најзад енергичним гласом. — Ја нисам никада имала тај пакет!

Професор је зачуђено погледао. Чиновници су још једном прегледали њен кофер, али доказе нису могли да нађу и њој су дозволили да настави пут. Пакет је заплењен.

— И ви сте ми неки џентлмен! — рекла је млада жена у тренутку кад је воз кренуо са пограничне станице. — Требало би да се љутим на вас...

Професор Бернолд се насмејао, рекавши:

— Заиста се чудим што и даље путујете у овом купеу. Али сам убеђен да га нећете напустити јер немате онај други пакет!

— Други пакет?! — поновила је она и пребледела.

— Да, онај други пакет о коме ја ништа не знам. Али ви сте га вешто прокријумчарили...

Она се ухватила рукама за главу и професор се сада сажалио на њу.

— Ваш трик је провидан, — наставио је он. — Хтели сте да ми покажете да нешто хоћете да прокријумчарите и због тога сте ми дали први пакетић у коме су звечали дијаманти, јер сте их намерно тако упаковали. Али то су лажни дијаманти! Доцније сте прокријумчарили у џеп мога капута онај други пакетић и све се одиграло онако како сте ви хтели. Нико ништа није могао да докаже а сада само чекате згодну прилику да тај пакетић извадите из џепа мога мантила. Али ја сам ипак џентлмен, па сад идем у ходник да попушим цигарету...

Професор је изишао из купеа, а кад се вратио, она се срећно и задовољно осмехивала, рекавши:

— Хвала, господине професоре...

На следећој станици Агата Сејмур је нашла други купе.

ЗГОДНА ПРОФЕСИЈА...

Тамнички чувар: Код нас у тамници сваки мора радити по својој струци. Шта си по занимању?

Робијашки кандидат: Ја сам путујући агент.

*

ПРАКТИЧНО

— Немате ништа против тога да ваша жена пева на радиу?

— Апсолутно ништа! Ако ми се не свиди, могу ископчати апарат.

*

У ПОТПУНОЈ БЕЗБЕДНОСТИ

— Само увек пазите добро на Јовицу, — саветује госпођа нову служавку, — да му се не деси какво зло.

— Ништа се не бој мама, — умеша се у разговор Јовица, — један жандар увек иде с нама.

ТАЈНА СМРТИ Џемса Вуда

Едвард С. Тејлор

I

— Но, јесте ли већ нешто сазнали, мистер Смит, — упитала је госпођа Вуд.

Налазили смо се сами у библиотеци. Кроз високе узане прозоре, блештала је црвена сунчана светлост. Сумрак је био на прагу. Из саме позадине, поред огромних ормана са књигама приметио сам јасно оштре контуре ове младе и лепе жене, витког и отменог стаса, која је личила на живу статуу. Њене нежне црте лица одавале су аристократску финоћу, појачану мраморском белином, а њена црна коса стварала је њеној лепој глави заиста диван заносан оквир. Она је са опуштеним ногама седела на ивици великог раскошног стола, док је рукама непрестано нервозно махала.

— Но, јесте ли већ нешта сазнали, мистер Смит, — поновила је.

Она ме је одмерила испитивачким погледом. У њеним лепим, крупним и црним очима светлуцао је сада необичан блесак. Спустио сам књигу из руке.

— Ваша сумња је госпођо, — одговорио сам тихо, — сасвим неоправдана. Већ пуна три дана потајно посматрам вашег мужа, и мис Кинг, али све до сада нисам могао да приметим ништа што би вашу сумњу могло оправдати. Додуше мистер Вуд, се с времена на време удвара својој секретарици, али она то стално и упорно избегава.

— Могућно је, — одговорила је лепа жена.

— Немам ни најмање разлога да о тој девојци претпоставим неко зло, али за мис Кинг могу рећи да је симпатична, безазлена девојчица, којој ни мало не годи насртљиво понашање вашег мужа..

— Ако је тако, тим више имам разлога да свога мужа презрем. Тешко ми пада да признам, али ја неизмерно мрзим тог човека. Мрзим га због његове неограничене себичности, грубе душе и неиздржљивог опхођења. И зато сам вас ангажовала да ми помогнете у мојој невољи са својим оштрим детективским оком.

— Ако ми верујете морате се помирити са чињеницом да је мис Кинг, девојка неприкосновеног карактера.

— Видите, баш због тога, још више презирем свога мужа... О, колико га мрзим! —У њеним речима одзвањавало је огорчење, а у очима блистала љутина.

— Поред све моје непристрасности, морао сам ипак да признам да ова мржња није била сасвим неоправдана. Џемс Вуд са својом себичном хладном природом и неизмерном похлепношћу за новцем није свакако спадао у ред оних људи, који могу да усреће своју жену. Али, ни са лепом Алисом Вуд није нешто било у реду. Добро сам уочио да она веома радо и са извесним усхићењем прима комплименте младога Рејнолда, који је као њихов рођак и заступник једне мање фабрике, већ неколико дана био њихов гост.

— Не би ли било боље госпођо, ако бисте уместо љутње и пркоса покушали на миран начин да решите овај спор. Женска кроткост...

Нагло сам прекинуо говор, споља су се чули кораци и врата су се отворила. На прагу се појавио висок, мршав мушкарац ни мало симпатичног изгледа. То је био Том Вуд, брат од стрица Џемса Вуда. Кадгод сам бацао поглед на његово истурно лице, ситне свтлуцаве очи, које су криле много лукавости, увек сам нехотично помишљао на шакала, који се подмукло шуња својој жртви, премда у његовом целом понашању ништа није одавало што би оправдало ово не баш много ласкаво упоређење.

— Видим, мистер Смит, да вас Алиса никако не пушта да радите, — почео је осмехујући се. — Баците већ једном те књиге у ћошак и пођите са нама у салон. Потребан нам је четврти партнер за бриџ, док Џемс не стигне.

НАУКА И ЖИВОТ

РЕУМАТИЗАМ — ПОСЛЕДИЦА ДУШЕВНИХ ПОРЕМЕЋАЈА

Познати енглески лекар др. Морисон објавио је пре извесног времена дело о симптомима и лечењу реуматизма, износећи његове разне облике. Он је за време својих истраживања, посматрањем на многобројним болесницима, дошао до закључка да је реуматизам у многим случајевима непосредна последица душевних поремећаја Он је у таквим случајевима своје пацијенте лечио методама психотерапије. Док је све до скора међу медицинским стручњацима и лекарима заступано мишљење да је реуматизам типично органско обољење, до кога долази услед извесних органских поремећаја у нашем телу, др. Морисон заступа мишљење да душевни поремећаји могу у многим случајевима да директно доведу до тешког обољења у зглобовима. Исти је случај и код живчаних обољења, која могу да изазову секирација, бриге и друга непријатна осећања. Тако се и реуматизам може лечити на тај начин, што лекар узима у првом реду у обзир индивидуалне склоности и душевно стање болесника и тако долази до примене психотерапеутске методе, која је у пракси показала добре резултате при лечењу реуматизма у зглобовима. Ово тврђење енглеског медицинског стручњака веома је озбиљно, **јер научници су већ раније на несумњив начин утврдили** да поремећаји у душевном животу човека могу да изазову све могуће телесне болести.

*

НОВ НАЧИН ЛЕЧЕЊА ХЕМОФИЛИЈЕ

Познато је да је хемофилија опасна и тешка облест. Човек који болује од ње може услед најмање ране на телу да настрада и умре већ после неколико часова услед великог губитка крви. Његова крв никако неће да се усири на рани. Један десетогодишњи дечак из Париза, који је већ од раног детињства боловао од хемофилије, расекао је мали прст на руци и крв му је непрестано, неколико часова цурила из сасвим мале ране. Дете се већ налазило при крају, кад је позват познати француски медицински стручњак и лекар др. Шомје, који је одмах уочио велику опасност у којој се дечак налазио, па је брзо од своје крви узео петнаест кубних сантиметара и извршио трансфузију. Крвоилитање је код дечака одмах престало, услед прилива стране, здраве крви у организам и дете је, благодарећи само трансфузији крви, могло да избегне сигурну смрт. Из овог случаја може се јасно закључити да се хемофилија може лечити с успехом и помоћу трансфузије крви.

*

АКУТНО СУШЕЊЕ МИШИЋА

Према најновијим медицинским научним схватањима, грчеве у ногам изазива у већини случајева акутно сушење мишића у ногама. Неки лекари данас препоручују да се пре спавања попије чаша хладне воде. На тај начин изостају непријатни и често неподношљиви грчеви у ногама. Али ако би се грчеви у току ноћи ипак јавили, треба одмах устати из постеље, ухватити рукама листове и на оболелим местима их пажљиво, благо протрљати.

СПОРТ

Фудбалски програм у Ујвидечкој недељи

Сегед и БЛК су Уакови противници

Данас, у оквиру Ујвидечке недеље, играће против Уак-а Сегед, IV клуб у држави. Сегед је одличан клуб и у њему играју познати репрезентативци: голман Тот, центар Калмар и стари Толди За ову утакмицу влада велико интересовање, јер се верује да ће УАК у новом саставу дати много бољу игру, него у националном првенству, а када се томе дода и одлична форма Сегеда, утакмица обећава ретко леп фудбал. На прексиноћној седници УАК-а одређен је тим који ће играти данас против Сегеда, а сутра против БЛК-а из Будапеште. УАК ће играти у саставу: **Плац, Чилаг, Аврамовић, Харгитаи, Марјановић, Живковић, (Фехер), Јовановић, (Пуба Матеовић), Бадић, Палфи, Такач и Велкер.** Фехер ће играти у том случају ако се Живковић не опорави од повреде задобивене на прошлој утакмици, а Матеовић ће играти другог дана против БЛК-а. Против УАК-а Сегед ће извести следећу једанаесторицу: **Тота, Сабоа, Ђуриша, Баратиа, Киша, Лаката, Балоа, Хорвата, Калмара (Вереша), Толдиа и Нађа.**

Предигру ове утакмице игра резерва УАК-а против Петреца. Ова утакмица ће почети у 3 часа по подне, дакле, раније него што је раније објављено.

Играчи првога тима УАК-а треба да буду на игралишту најкасније до пола 6, где се имају јавити вођи секције г. Сусецки Јовану.

*

Другога дана, као што смо рекли, УАК игра против БЛК-а одличног клуба друге лиге из Будапеште, који је ове фудбалске сезоне пожњео врло добре резултате. БЛК располаже, такође, са неколицином одличних млађих снага за које се већ данас многи водећи клубови прве лиге боре да их придобију за себе Још данас се не зна са каквим ће тимом гост из Будапеште наступити, али је јављено да ће играти у комплетном саставу.

*

Између осталог, на прекјучерашњој седници УАК-а решено је да после ове две утакмице играчи добију двонедељни, односно тронедељни одмор, а у знак признања играчима првог тима и онима који су играли у првом тиму, управа ће приредити банкет.

28 јуна:

МОВЕ ЗТК—ЗМТЕ (Раднички)
МАВ—ВШЕ (Будапешт)

29 јуна:

ЗМТЕ (РАДНИЧКИ)—МАВ
ВШЕ (БУДАПЕШТ)—МОВЕ ЗТК

Сомбор, 26 јуна. — За наступајуће дводневне празнике, МОВЕ ЗТК и МАВ, из Зомбора, споразумели су се да позову на дводневно гостовање одлични клуб II лиге ВШЕ из Будапеште, као и да за четвртог партнера позову врло добар тим домаћег ЗМТЕ (Радничког). Како смо обавештени, сви тимови наступиће у комплетним саставима, па се са правом може очекивати оба дана лепа и фер игра. Свакако да ће бити штета што се и Радничком неће указати прилика стом, јер би по досадањим рестом ,јер би по досадањим резултатима у последње време Раднички дао најјачи отпор и извојевао најчаснији резултат Но Радничком се сада пружа сјајна прилика да се коначно афирмира међу домаћим клубовима и да заузме себи достојно место.

С. С.

*

ПОЗИВ ИГРАЧИМА СК БЕРСИЛА

Позивају се долеименовани играчи да данас, између 10—11 часова дођу у фабрику ради опреме и др.: Кечкеш, Шарф I., Атанацко, Мађик, Хегедиш, Сењи, Палфи, Батори, Вираг, Јаноши, Береш, Селеши и Машић I., — Управа.

*

УТАКМИЦА НА КЛИСИ

Данас ће се на Клиси одиграти пријатељска утакмица између Ск Спарте (Клиса) и трговачке фирме Михел. Утакмица обећава лепу игру, јер у оба тима има неколико играча који су раније играли у прворазредним клубовима. Почетак утакмице је у 5 часова.

Спорт у Србији

ДАНАС ПОЧИЊУ УТАКМИЦЕ ЗА ДРУГИ ДЕО ТАКМИЧЕЊА КУПА БЕОГРАДА

Данас се у Београду састају Јединство—БСК и Обилић—Слога у борби за куп Београда. Први пар се састаје на игралишту БСК-а а други на игралишту бивше Југославије. У првом делу такмичења Јединство је успело, после врло лепе игре, да победи БСК са 2:0, али се верује да ће данас Јединство морати изгубити, јер се БСК сада налази у ванредној форми. Обилић и Слога су раније играли нерешено, али Обилић сада има више шансе за победу. Резултат 3:1 за Обилић би одговарао данашњој снази Обилића и Слоге.

*

БИЦИКЛИСТИЧКА ТРКА КРОЗ БЕОГРАД

Главно спортско средиште у Београду у циљу пропагирања бициклистичког спорта код радника и радничке омладине приређује данас у 11 часова бициклистичку трку кроз Београд У овој трци имају права сви верифицирани возачи, а сем њих и сви спортисти-бициклисти, који су као радници или намештеници припадници Српске заједнице рада. Старт за трку је пред Радничком комором, у Гарашаниновој улици, а циљ на Теразијама, испред водоскока. Стаза води из Гарашанинове улице Краља Милана улицом, Теразијама, Кнез Михајловом, маршала Пилсудског, испод Калемегдана до француског посланства, затим Кнез Михајловом до Теразија.

Тркачи су подељени у четири групе према старости. У 11 часова стартују возачи испод 20 година, после 5 минута возачи изнад 20 година, после 15 минута јуниори-бициклистичких клубова на тркачким бициклима, а затим сениори и чланови бициклистичких клубова.

ДАНАС

Недеља, 28 јуна 1942.
Лав II, папа. Лазар (Видовдан).

*

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ:

Дивилд м-р Јоца, апотекар, Хорти Миклош шугарут број 1. (Тел. 32-00)
Машић м-р Никола, апотекар, 1941, 13 априла улица број 2 (Тел. 22-91).

*

РАДИО

28 јун 1942

БУДАПЕШТА. 8.00: Јутарња музика ● **12.15:** Програм за Левенте ● **13.10:** Мађарски маршеви ● **14.00:** Мађарске грамофонске плоче ● **15.45:** Концерт оркестра ваздушне снаге ● **19.20:** Жеље наших војника ● **20.35:** Музички час за војнике ● **22.15:** Оркестарски концерт ● **23.25:** Мађарске народне песме, уз пратњу циганске музике.

29 јун 1942

БУДАПЕШТА. 8.00: Јутарња музика ● **12.30:** Оркестарски концерт ● **14.00:** Грамофонске плоче ● **15.20:** Мађарске народне песме ● **17.20:** Концерт војног оркестра ● **18.10:** Музика за игру ● **19.20:** Кантате поводом жетве ● **20.20:** Мађарско вече ■ **22.30:** Забавна музика ● **23.25:** Циганска музика.

30 јун 1942

БУДАПЕШТА. 7.00: Јутарња музика ● **10.15: Концерт салонског квинтета** ● **11.20: Концертна увертира** од Елгара ● **12.10:** Концерт полицијског оркестра ● **14.00:** Џез музика ● **15.20:** Грамофонске плоче ● **17.15:** Џез песме ● **18.00:** Циганска музика ● **20.20:** Моцартови клавирски концерти ● **23.25:** Мађарске народне песме.

*

МЕЂУНАРОДНИ ИЗВЕШТАЈ О ВОДОСТАЈУ

27 јуна 1942.

Дунав: Комаром 322 (—11), Будапешт 279 (—13), Пакш 189 (—11), Баја 308 (—22), Мохач 356 (—19), Бездан 408 (—18), Гомбош 462 (—14), Ујвидек 432 (—8).

Драва: Барч 010 (—5).

Тиса: Вашарошнамењ 009 (—10), Токај 081 (—9), Тисафиред 088 (—20), Чонград 116 (—33), Сегед 225 (—22), Тител 385 (—12).

*

ЦЕНЕ НА ТЕМЕРИНСКОЈ ПИЈАЦИ

Извештај г. Николе Ружића, трговца на велико, 1941, 13 априла улица број 20.

На зеленој пијаци цене су се јуче кретале овако: грашак 40 до 50 филера по килограму; пасуљ 40 до 50 филера по килограму; кромпир I класе 50 до 60 филера килограм, а II класе 30 до 40 филера килограм; купус 40 до 50 филера килограм; кељ 30 до 40 филера килограм; краставци 80 филера до 1 пенга килограм; лукац, ребрњак, 12 до 15 филера пушла; лукац, обичан, 8 до 10 филера пушла; келераба 8 до 12 филера пушла; јагоде 2 до 2 и по пенга килограм; вишње 1.20 до 2 и по пенга килограм; трешње 1.20 до 1 и по пенга килограм; крушке 1.40 до 1.60 пенга килограм; паприке бабуре 20 до 25 филера по комаду, а дугачке 8 до 10 филера по комаду; бундеве 50 до 80 филера комад.

Ујвидечка недеља

27.VI-5.VII 1942 Ујвидечка недеља

МАЛИ ОГЛАСИ

сваку до 10 речи 1.50 п., свака даља реч 10 ф. За оне, који траже службу, 50% јефтиније.

ПАЖЊА ДОМАЋИЦАМА! ● Ваш шпорет не пече и троши много дрва! Ко жели да му шпорет брзо и добро пече са мало дрва, гарантовано обратите се на адресу: **Милић, Ујвидек,** Ченеи утца 23. 1008

МАШИНУ ВРШАЛИЦУ Хофер-Шранц 1000 мм. продајем. Михајло Пуцовић, Келтењ. 1007

ТРАЖИМ МЕСТО за надничара са дневним капацитетом од 1—3 вагона. Потпуно сам верзиран у самосталном практичном и техничком вођењу и руковању свих врста млинских машина и њихових поправака. Наступ по споразуму. Понуде слати: **Момир Јовић, Ада,** Дамјанић улица број 29. 1006

ПРОДАЈЕМ КУЋУ и ковачки алат због болести. Упитати: **Берчењи Миклош,** колар, Бачфелдвар. 1012

САЛАШ и 48 јутара издао бих под аренду или на треће. — **Јанко Ердељи,** Шајкашкерђе. 989

ЦИГЉЕ, ЦРЕП, ШЉУНАК, песак, у свакој количини добићете код **Шевић Ђорђа,** Пошта ул. 13. 1011

СТАРА одела, веш најбоље плаћам На позив кући долазим. НАЧА ШАНДОР, старетинар, Хал тер 11 (Рибљи трг). 691

У СЕКЕШФЕХЕРВАРУ У ЦЕНТРУ ГРАДА НАЈАМНА КУЋА НА КАТ продаје се из слободне руке. Адреса у администрацији. 964

ПРЕВАЂАЊА, КОРЕСПОНДЕНЦИЈУ, ПРЕПИСИВАЊА на српско-хрватском, мађарском и немачком језику јевтино примам. Ержебет тер 7 II спрат (под поште). 967

КУПУЈМ половне шпорхете уз повољну цену. Упитати: Хал тер 2, сваког дана од 7—12 пре подне. 986

ПРОДАЈЕМ косачицу-самовезачицу рабљену. Илона уд. Ердељи, Шајкашкерђе. 988

ЛЕПА ПОРОДИЧНА КУЋА НА ПРОДАЈУ. Упитати од 12—15 часова, Чанго ул. 45. 997

КОД КУПОПРОДАЈЕ некретнина најсолидније посредује **Мирков Душан,** Ујвидек, Мусолини ул. 3. 1010

ЦИГЉЕ старог формата на продају. Упитати: Пироши ул. 46. 1005

ПРОДАЈЕ СЕ у центру града кућа од једног стана, врло погодна за ординацију или канцеларију. Упитати Рот Ђорђе, Кат. порта 4. Телефон 40-26. 1014

ПРИПОСЛАНО*)

Изјављујем да нећу признати ни платити никакве дугове мога сина Вујадина.

Кула, 25 јуна 1942.

РАДА ПАВКОВ, Кула.

*) За ствари под овом рубриком уредништво и администрација не сносе одговорност.

Најбољи и највећи избор свих врста налив-пера, мастила и тушева добићете најјевтиније код фирме

МАРИЧИЋ И ЈАНКОВИЋ

ТРГОВИНА ПАПИРНАТЕ РОБЕ

УЈВИДЕК, Мусолини Бенито ул. 20 — Телеф. 30-04

Најновије криминално издање

ОН ЈЕ КРИВАЦ

излази 28 јуна о. г. и може се добити по цени од 30 филера

ХОТЕЛ „ЕРЖЕБЕТ“

Власник: Карло Заплетал-Штолц

Од суботе, 27 о. м. свако вече свира чувена циганска капела ВИРАГ НАНДОРА у великој башти 1001

Све познате »БИЉАНА« препарате, који су спремљени од савршеног материјала, као:

Хормон, Витамин, Амарилис,

КРЕМОВИ који хране кожу и уклањају боре — дневни од краставаца, бадемовог млека — масни против пега — и суви крем и пудер савршеног квалитета у најлепшим нијансама добијате у

„Биљана“ козметичком заводу

Ујвидек. Андраши улица 2/I.

Преглед лица и козметички савети бесплатни.

Могу се добити Биљана препарати поштом поручити код парф. **Кос Јожеф,** II Ракоци ут 23. 690

ПРИЗНАТЕ

МЕЛИХАР-ове

косачице за траву, грабље за сено, жетелице — руководачице, самовезачице и њихове резервне делове има опет на стоваришту те испоручује по повољним ценама 920

БЕХЕР-МЕЛИХАР

Ујвидек, Грофа Ђана ул. 22. - Тел. 25-22

НАГРАДУ ОД 20 ПЕНГА даћу оном ко ми донесе наочаре које сам изгубио на обали Дунава код Левенте игралишта. Адреса: Ујвидек, Петефи ул. (бив. Железничка) 77. 1016

ТРАЖИМ меблиран стан у центру, 3 собе за месец септембар, јавити хитно телефоном Талијанском културном друштву. Телефон 36-06 или 38-22. 1015

НА ПРОДАЈУ двоје колица за лимунаду. Упитати: Павец Еви, 1941 априла 13 ул. бр. 23. 1013

Пажња НОВА Пажња
ПОСЛАСТИЧАРНИЦА
Хорти Миклош шугар ут број 17
Сладолед — Колачи — Бонбоне
924 Сопствени производ

Михел Стеван
шпецерајска трговина на велико
ЛАКАЊА УЛ. 21
Филијала:
ДР. БАРДОШИ 10 (Харем)

Уметничке дечје снимке
ФОТО „ТИЦИАН“
у модерном фотографском атељеу
Снимци о догађајима са свечане недеље могу се добити у овом атељеу.
Јокаи Мор ул. 4 (раније Пашићева)

Код куповине и продаје ма каквих рабљених и нових индустријских машина, обратите се са пуним поверењем на фирму
КЛЕМ СИЛВЕСТЕР, трговина индустријских машина
UJVIDÉK, Országzászló tér 6/I. Tel. 40-90

Вајс Манфред д. д., Чепел

Бакар и алуминиум, електроде и прашак за варење електричним и аутогенским путем производа Чепел д. д. можете набавити уз најповољнију цену код заступника за Делвидек
ФИРМА: 3
Алберт Кремпаски, Ујвидек
II. Ракоци Ф ул 78. Телефон 31-81

Одговорни уредник и издавач:
ВОЈИСЛАВ МАТИЋ

Ротациона штампа: „Уранија“, штампарски завод и издавачко подузеће (власник Јован Келемен) за штампарију одговара Јосип Франк, II Ракоци Ференц ул. 50. Рукописи се не враћају.

Библиотека Матице српске у Новом Саду